



VOLDA KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Utval: Tenesteutval for helse og omsorg
Møtestad: Austefjorden, Volda Rådhus
Dato: 22.02.2018
Tid: 13:00

Forfall skal snarast meldast til servicekontoret/utvalsekretær på telefon 70 05 87 00 eller postmottak@volda.kommune.no, som kallar inn vara. Varamedlemer møter difor berre etter eiga innkalling.

Folkevalde, både medlemer og varamedlemer, plikter å møte jf. kommunelova § 40 nr. 1, med mindre det ligg føre gyldig forfall.

Den som ønskjer å stille spørsmål om sin habilitet i ei sak, jf. forvaltningslova § 6 og kommunelova § 40 nr. 3, skal melde dette til utvalsekretær i god tid før møtet. Dette også grunna eventuell innkalling av varamedlem, jf. forvaltningslova § 8, 3. ledd.

Møtet er ope for publikum, men kan verte lukka ved handsaming av saker som inneheld informasjon som er unnateke offentlegheit.

Saksdokumenta er lagt ut til offentlig ettersyn på Volda kommune si heimeside <https://innsyn.ssikt.no/volda/dmb> og på servicekontoret.



SAKLISTE

Saksnr.	Sak
PS 5/18	Godkjenning av innkalling og saksliste
PS 6/18	Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte
PS 7/18	Utgreiing om organisering og drift av nye kommunale bustader på øvre Rotset
PS 8/18	Langtidsleige av Volda prestegard til Møteplassen Gnisten
PS 9/18	Orienteringssaker
OS 6/18	Rapport frå frivillegkoordinatorane - haust/vinter 2017
OS 7/18	Akuttmedisinforskrifta - informasjon om status
OS 8/18	Oppdatert versjon av Målekortet, Tiltaksplan og Statusrapport for 1520 - 1520 per november -17
OS 9/18	Per desember -17 - Oppdatert versjon av Målekortet, Tiltaksplan og Statusrapport for 1520
OS 10/18	Framlegg til vedtak av bustadsosial handlingsplan 2017 - 2020

PS 5/18 Godkjenning av innkalling og saksliste

PS 6/18 Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte



SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Svein Berg-Rusten

Arkivsak nr.: 2018/37

Arkivkode:

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
2/18	Tenesteutval for helse og omsorg	11.01.2018
7/18	Tenesteutval for helse og omsorg	22.02.2018
	Formannskapet	27.02.2018
	Kommunestyret	01.03.2018

UTGREIING OM ORGANISERING OG DRIFT AV NYE KOMMUNALE BUSTADER PÅ ØVRE ROTSET

Handsaming:

Konst. helse og omsorgsjef, Svein Berg Rusten, og leiar for rus- og psykisk helseteneste, Elin Høydal Vatne, orienterte om saka.

Tenesteutval for helse og omsorg drøfta saka og kom med innspel til administrasjonen.

Tenesteutvalet vil få saka attende som ei politisk sak.

Administrasjonen si tilråding:

1. Kommunestyret godkjenner at bustadane får ei bemanning på 5,32 årsverk (2 på dagvakt og 2 på seinvakt) til ein årskostnad på kr 3 990 000. For 2018 er kostnaden stipulert til kr 3 325 000 (ca 10 månaders drift)

2. Bemanninga vert finansiert slik:

Løyvd i budsjettet for 2018	1 000 000
Intern omdisponering, jfr scenario 4 i saksutgreiinga	1 250 000
Forventa auka inntekter	550 000
<u>Bruk av ubunde disposisjonsfond</u>	<u>475 000</u>
SUM	3 325 000

3. Bruk av ubunde disposisjonsfond er ei mellombels løysing for 2018 og skal frå og med 2019 dekkjast innanfor sektoren (ev prosjektmidlar til rusarbeid frå Helsedirektoratet eller midlar som kan frigjerast gjennom strukturelle eller organisatoriske prosessar i helse- og omsorgssektoren).

Tenesteutvalet er kjende med at helse- og omsorgssektoren har sett i gang ein prosess der nattevaktstenesta vert gjennomgått, med håp om at dette skal frigjere ressursar som kan nyttast til delfinansiering av driftskostnadane ved dei nye bustadane. Tenesteutvalet for helse- og omsorg ber om å bli orientert om resultatet av denne prosessen i ei eiga sak når prosessen er ferdig.

Tenesteutvalet er kjende med at administrasjonen søker midlar frå helsedirektoratet til kommunalt rusarbeid. Om kommunen får innvilga søknaden må dette gå uavkorta til delfinansiering av tenestetilbodet i dei nye bustadane, heilt i tråd med intensjonen for midlane. Midlane kan givast over fire år, med nedtrapping frå 660.000,- første år til 330.000,- siste år.

Vedleggsliste:

Uprenta saksvedlegg:

<https://helsedirektoratet.no/Documents/Tilskudd/Kommunalt%20rusarbeid%20-%20regelverk.pdf>

Samandrag av saka:

I Ksak 145/17, årsbudsjett og øk.plan, vart følgjande vedtak fatta 14.12.17:

Kommunestyret ber om utgreiing om organisering og drift av ROP-bustadane og eventuelle behov for finansiering ut over budsjettforslaget.

Helse- og omsorgssektoren belyser ulike moglegheiter for å etablere forsvarleg tenesteyting i dei nye bustadane. Utfordringa har vore drøfta i leiarmøte i sektoren, der alle einingsleiarar har blitt utfordra på å tenkje og bidra for å få til finansiering av dette. Rus- og psykisk helseteneste er spesielt utfordra, då dette gjeld drift knytt til deira daglege ansvarsområde.

Fleire av forslaga som vert fremja for å frigjere midlar til bemanning av dei nye bustadane, har ukjent gevinstuttak og vil kunne ha eit fleirårleg perspektiv i seg før evt. gevinstuttak. Bruk av fondsmidlar til drift vil ikkje vere berekraftig og bør ikkje vere løysing utover eit kort perspektiv.

Saksopplysningar/fakta:

Nye oppgåver

Ved innføring av ny lov om helse og omsorgstenester i 2011 og samhandlingsreforma som vart innført i 2012, har kommunane fått fleire nye oppgåver. Rus og psykisk helseteneste har etter innføring av samhandlingsreforma merka ei betydeleg dreining av oppgåver og ansvar for dei alvorlegast sjuke pasientane frå stat/helseforetak til kommunen. Ein har saman med rådmannen løfta problemstillingar i ulike fora. Ein har saman med mange kommunar skrive høyringsuttalar både på vegleiar i lokalt psykisk helse og rusarbeid i kommunane «Saman om mestring» og høyringsttale på «Forskrift om utskrivingsklare pasientar» saman med 7-stjernekommunane. I tillegg har rådmannen løfta til rådmannsutvalet i KS denne dreinga, ein

har fått pressedekning i kommunal rapport om vår bekymring – utan at kommunane sin innsats har ført til at ein får kompensert desse meirutgiftene.

I mars 2016 vart rustenesta intervjuet av Nærssynet. Ein snakka om samhandlingsreforma og auka ansvar for kommunen. Opplevinga på at brorparten av ressursane til rus- og psykisk helseteneste går med til å yte tenester til dei som treng det mest «her og no», går utover tid til å drive førebyggjande og helsefremjande arbeid. Med dei midlane ein hadde og har hatt i 2016 og 2017, rekk ikkje ressursane så langt som ein skulle ynskje. Det er dei med alvorlegaste psykiske lidningar og/eller størst rusmiddelmissbruk som tek mesteparten av ressursane. Nærssynet var i kontakt med fleire kommunar på Søre Sunnmøre som stadfesta dette biletet. I denne saka tok journalistane i Nærssynet kontakt med dåverande leiar i Helse og omsorgskomiteen, Kari Kjønås Kjos, som reagerte på uttalelsen; «*Noen kommuner er kanskje ekstra flinke til å følge opp ruspasienter, men det betyr ikke at de må slutte å forebygge. Begge deler er kommune sitt ansvar*» (...)

Samtidig som kommunen har fått overført fleire oppgåver frå staten har ein hatt ein opptrappingsplan på rusfeltet og kommunane har fått midlar til dette. Det har kome som frie inntekter og den totale ramma til kommunen har ikkje auka. Ein opplever at midlane som har kome i opptrappingsplanen ikkje står i stil med oppgåvene staten overfører til kommunane. Rus og psykisk helseteneste har i opptrappingsperioden fått 0,5 årsverk for budsjettåret 2016 og tilført eitt(1) nytt årsverk for budsjettåret 2017.

Rus og psyk. helsetj.	Årsverk	Brukarar 2017
Psykisk helseteneste	3,8	130-150
Rustenesta	4,0	65-70
Sevrinhaugen 7	10,2	22
Styrk-arbeid	2,0 (3,0)	54
Møteplassen Gnisten	3,0	25-30

Bakgrunn for bygging av 7 omsorgsbustader med bemanning på Øvre Rotset

Veileder for lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for vaksne (IS 2076) skildrar tydeleg kommunen og spesialisthelsetenesta sitt ansvar for å tilby tenester til personar med psykisk helseproblem og/eller rusmiddelproblem. Lov om kommunale helse- og omsorgstenester presiserer kommunen sitt ansvar for alle pasient- og brukargrupper. Lova tydeleggjer kommunen sitt ansvar til å tilby forsvarlege tenester. Kommunen sitt ansvar for både helsefremjande og førebyggjande arbeid blir framheva i både helse- og omsorgstenestelova og i folkehelselova.

«Kva gjer de med dette?»

I november 2016 gav Rus og psykisk helseteneste ved Elin Høydal Vatne og Geir Sæther formannskapet grundig orientering om situasjonen og utfordringane i rusarbeidet i Volda. I tillegg har ein hatt orienteringsaker til driftsstyret 08.02.17 og 07.10.16, kommunestyre i 31.01.2013 og formannskap 04.09.2012.

Ei av problemstillingane som vart reist etter presentasjonen i formannskapet november 2016 frå ein av lokalpolitikarane, var at ein hadde gitt ei grundig orientering om stoda og utfordringane, men lite om korleis ein ville løyse dette?

Løysinga for rus og psykisk helseteneste er å tilby dei med stort behov for helsetenester og bistand med nødvendig helsehjelp og ein varig bustad. Ein har erfart, både ved leige av Kløvertunvegen 8 og etablering av brakkene ved Maurtua, at det ikkje er god løysing å flytte brukarar med alvorlege ROP-lidingar frå ordinære kommunale bustader og samle dei på ein stad – utan samstundes styrke helsehjelpa og stadleg bemanning.

Ein har samstundes understreka at ved å gi desse pasientane den helsehjelpa dei treng, og ikkje berre driv «brannslukking» i eigna bustader, kan andre tilsette fylle ei viktig oppgåve når det gjeld førebyggjande arbeid. Ein har ynskje om å kome inn allereie i foreldremøter i barnehagar og på barne- og ungdomstrinnet. Dette blir svært viktig arbeid for å vere med å skape ei berekraftig framtid.

Å flytte mellom 5,32 og 4.0 årsverk internt frå eksisterande tilbod, vil kunne gi store konsekvensar i høve øvrige tenestemottakarar.

Risikokartlegging og vurdering

Eit anna viktig perspektiv er risikovurderinga ein som arbeidsgjevar er pliktig å gjennomføre, både med tanke på omgjevnader/naboar til bustadane, personell som skal yte tenester og for brukarar sjølv.

«Personer med psykisk lidelse og rusbruk, og med tidlegare voldshistorie, bør behandles som risikopasienter» (Bjørkly 2015).

«Personer med psykisk lidelse og rusbruk, som viser dårlig sykdomsinnsikt, medisinevring og høyt nivå av opplevd trussel og indre tap av kontroll, bør behandles som høyrisikopasienter» (Bjørkly 2015)

I 2017 hadde rådmann, ordførar og lensmann to møter, der politiet uttrykte bekymring for utviklinga i rusmiljøet i Volda. Politiet formidla også ei bekymring at kommunen i så stor grad er avhengige av å yte helsehjelp til nokre av våre brukara 1:1 og at tenesta kan ha ressursvanskar med å sende to helsepersonell på oppdrag.

Det bur åtte personar i Volda som er vurdert som farlege i gitte situasjonar. Desse åtte er risikovurdert av spesialisthelsetenestene. I tillegg bur/oppheld det seg sju personar i Volda der fastlege, rus og psykisk helseteneste og politiet vurderer dei enten som risikopasientar eller høgrisikopasientar. Desse sju er p.t. ikkje risikovurdert av spesialisthelsetenesta på grunn av høg terskel for innleggelse på tvang i spesialisthelsetenesta, spesielt etter lovendring i psykisk helsevernlova 01.10.2017.

Personar som Rustenesta hadde kontakt med og gav tenester til i 2016, var sju av desse sjølvordstruga personar (alvorlege suicidforsøk/innleggelse sjukehus). 10 brukarar lever i konstant overdosefare (alkohol eller illegale rusmidler), fleire brukarar set fram alvorlege trugslar og fleire personar utøver vold. 12 av tenestemottakarane i rus og psykisk helseteneste har sona ubetinga fengsel for voldsutøvelse. Alle desse personane er aktuell målgruppe for tenester/bu i dei nye omsorgsbustadane.

Sektoren vurderer det som heilt uaktuelt å berre vere ein tilsett på jobb med denne målgruppa/brukergruppa. Dersom vi skal ha stadleg bemanning MA det vere to på jobb for å ivareta dei tilsette si sikkerheit. Nattilsynet er tenkt ivaretatt med bruk av kameraovervaking av felles uteområde. Endeleg svar om løyve frå datatilsynet er ikkje gitt, men sektoren legg ikkje opp til stadleg bemanna nattevakt.

	M	T	O	T	F	L	S
--	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

D	2	2	2	2	2	2	2
A	2	2	2	2	2	2	2

D: 08.00 – 15.30 (7 timar aktiv teneste)

A: 15.00 – 22.00 (6.5 timar aktiv teneste)

Bemanningsplan: 5.32

Lønsnivå: 750.000,- er brukt for samla lønskostnad, inkl sosial utg pr stilling pr. år.

På nattetid jobbar kommunen med ei løysing der uteområdet vert videoovervaka. Datatilsynet har vore kontakta og ein jobbar no med å sette formalkrav for slik overvaking med interne rutiner og naudsynt dokumentasjon. Anskaffinga av slikt utstyr låg i anbodet, kabling mot fire punkt er gjort, men anskaffing av teknisk utstyr er ikkje gjort endå.

Då denne saka var lagt fram for drøfting i førre møte for tenesteutvalet for helse- og omsorg, kom det innspel om å sjekke ut moglegheita for bruk av vaktelskap som vakt nr. 2 i tilknytning til bustadane. Det er innhenta pris på ei slik løysing frå eit lokalt vaktelskap. Dei ville kunne ta på seg oppdraget med ein årleg kostnad på kr 1.714.000,- eks. mva. Inkl mva vert dette ein høgre kostnad enn eige personell, men det største ankepunktet til ei slik løysing er at denne vakta ikkje inngår i det faglege teamet som kan yte direkte tenester til brukarane og ein misser også ein fleksibilitet knytt til å kunne bli nytta meir heilheitleg i tenesteproduksjon dei dagane det kunne vore mogleg. Sektoren har derfor ikkje sett på den løysinga som ønskjeleg, då fleksibilitet er viktig for å tilpasse seg dei situasjonar som oppstår i det daglege.

Her presenterer ein fire senario med konsekvens for rus- og psykisk helseteneste ved budsjettforslag om auke i ramme med 1 mill.

Senario 1

Teneste	Budsjett
Kostnad 5,32 årsverk	3 990 000
Auka driftstilskot (1,3 årsverk)	1 000 000
Legge ned Styrk-arbeid (0,4)	320 000 (budsjettal drift 2017)
Legge ned Gnisten (2,5)	1 900 000
SUM	770 000 (manglar ressursar tilsv 1 årsverk)

Rus og psykisk helseteneste har 2 faste årsverk i Styrk-arbeid og 1 midlertidig årsverk. Budsjettet i Styrk-arbeid er på kr. 320 000,- på årsbasis. Ved å legge ned dette tilbodet kan ein tilføre omsorgsbustadane 0,4 årsverk.

Budsjettet til Møteplassen Gnisten finansierer 3 årsverk med 1 900 000. På grunn av at ei stilling er ei aktivitørstilling, vil dette ikkje utgjere tre fulle miljøterapeutstillingar i omsorgsbustadane.

Desse tenestene er ikkje lovpålagde oppgåver. Styrk-arbeid og Gnisten har gitt tilbod til 80-90 personar i 2017.

Ei leigekontrakt med OVF for Prestegarden er truleg snart i boks. Då kan Møteplassen Gnisten flytte frå små «midlertidige» lokaler på Legeloftet til eit stort flott bygg. I eit framtids- og berekraftig perspektiv, kan dei der yte viktig og meningsfull helsehjelp på ein mykje meir effektiv måte med å satse på lågterskeltilbod, der ein yter tenester i grupper, enn med den meir tradisjonelle måten mellom ein tilsett og ein pasient. Å kutte desse tenestene vil vere lite effektivt og føre til eit ytterlegare press på dag og døgntenester – og er ikkje berekraftig på verken kort eller lang sikt.

Med eit ekstra driftstilskot på kr. 1 000 000,- i tillegg til eksisterande budsjett frå kommunen til lågterskeltilboda på kr. 2 222 000,-, vil ein likevel måtte flytte 1 årsverk frå anten Rustenesta eller Sevrinhaugen 7. Med dagtilboda borte, vil grunnlaget for å redusere helsehjelp og omfang på vedtak til pasientar frå dag- og/eller døgndrift også vere borte.

Senario 2

Teneste	Budsjett
Kostnad 5,32 årsverk	3 990 000,
Auka driftstilskot (1,3årsverk)	1 000 000
Flytte alle tilsette i rustenesta (4,0)	2 137 661 (Feil i budsjettering 2017)
SUM	861 330 Manglar midlar til meir enn 1 årsverk

Eit anna senario som er mogleg er å flytte dei fire faste årsverka(400%) i Rustenesta. Vi får då om lag 5,3 årsverk til å drifte omsorgsbustadane på Øvre Rotset.

Med overgang til turnusarbeid og dei tilleggga det medfører, vil ein drifte det med eit meirforbruk tilsvarende kveld- og helgetillegg, samt behov for budsjettjustering for feilbudsjettering av løn/stillingar og inntekter i 2017 på ca kr. 850 000,-

Konsekvensen av dette er at kommunen fører over alle sine ressursar frå kommunalt rusarbeid til dei sju brukarane som til ei kvar tid bur der, og vil ikkje kunne oppfylle kommunens lovpålagde tenester for menneske med rusmiddelproblem som er i behov av helsehjelp i Volda utanom dei sju brukarane.

Senario 3

Teneste	Budsjett
Kostnad 5,32 årsverk	3 990 000
Auka driftstilskot (1,3 årsverk)	1 000 000
Kutt dagstilling Sevrinhaugen 7 (1 årsverk)	750 000
Kutt nattevakter Sevrinhaugen 7 (2 årsverk)	1 500 000
Kutt stilling Rustenesta (1 årsverk)	750 000
Sum	-10 (balanse)

Den siste moglegheita er å redusere Rustenesta frå fire til tre årsverk. I tillegg kutte eitt (1) årsverk på dagtid ved dei døgnbemanna omsorgsbustadane ved Sevrinhaugen 7, samt kutte ut (våken) nattevakt, som tilsvare 2 årsverk. Til saman kan ein då dekke opp 5,32 årsverk ved dei nye bustadane.

Den første openbare konsekvensen er at det ikkje er nokon i Rus og psykisk helseteneste som føl opp brukarane og deira behov for helsehjelp eller bistand mellom 22.00 og 08.00. Andre nattevakter i helse og omsorg må eventuelt ha ansvar for kameraovervakinga og varsle politi og/eller legevakt ved behov. Alarmer frå pasientar og anna helsehjelp som vert tilbydd pasientane i dag, må overførast til heimesjukepleien(1 stk ambulerande vakt). (Nattevakta i Sevrinhaugen 7 er aktuell ressurs for å gå inn i felles ambulerande nattevakt for å få to ambulerande, sjå nærmare skildra lenger nede).

Å ikkje tilby nattevaktstenester med kvalifisert personell, utan å styrke ambulerande nattevaktsteneste, er ikkje forsvarleg, både for dei som skal yte teneste og risikoen for at helsehjelpa ikkje blir forsvarleg. Ein treng ikkje sjå lenger enn til Ørsta kommune når dei

etablerte bustadane ved Viketunet utan nattevakt. Her kom diskusjonen raskt opp om problem med bråk/vald og etablering av eit «kommunalt narkoreir». Brukerutvalet ved Viketunet klaga til Fylkesmannen og innbyggjarane klaga til ordførar. Ein fekk mykje uheldig omtale i media før nattevakt kom på plass. Like så viktig vart det etablert eit miljø det er vanskeleg for fagfolk å gjere noko med/bryte opp når ein kjem inn i etterkant.

Ein har gjort likande erfaringar med busetting av brukarar i Kløvertunvegen og i brakkene ved Maurtua. Massive klager frå naboar og situasjonar med bombetruslar og liknande. Ein kjenner svært godt att farene ved å få eit senter for narkotikaomsetning, prostitusjon og kriminell verksemd.

Senario 4

Teneste	Budsjett
Kostnad 5,32 årsverk	3 990 000
Flytte eitt årsverk frå rustenesta	750 000
Flytte eitt årsverk frå Sevrinhaugen 7	750 000
Tilførte midlar i budsjettprosessen	1.000.000,-
Bruk av auka inntekter, ressurskrevjande tenester	550.000,-
Behov auka driftstilskot	940 000

Det er enda litt uklart kva tidspunkt vi skal rekne full drift av bustadene. Dersom vi tek som utgangspunkt at det vert 10 månader i 2018, så vert kostnaden 3 325 000. Med tilsvarende justering av innsparingsbeløpa og medrekna budsjettert 1 mill og auka inntekter, så vert behovet for auka overføring til sektoren kr 475 000.

Her er det lagt inn delfinansiering med 550.000,- frå auka inntekter knytt til ressurskrevjande brukarar. Kommunen har ikkje fått auka utgifter på dei konkrete tenestene, men vedtak og tiltak gir høve for innrapportering av utgifter som gir statleg toppfinansiering.

Administrasjonen, saman med tillitsvalde, starta seint i fjor med eit prosjekt som har mål om å nytte den totale nattevaksressursen i sektoren på ein anna måte. Mellom anna ynskjer ein å flytte ressursar slik at ein kan få to ambulerande nattevakter, samstundes som ein ynskjer redusere talet kvilande nattevakter. I kombinasjon med å ta meir i bruk teknologi, vonar ein å ta ut ein årleg gevinst på meir enn 0,5 mill, men resultatet av dette er vanskeleg å budsjettere med då prosjektet er i startfasen og endeleg gevinst er uklar.

Vidare startar ein eit prosjekt no på nyåret for å redusere sjukefråvær i sektoren. Målet er redusert sjukefråvær, inkludert kvalitetsheving av tenesetene og sparte sjukevikarutgifter som viktige gevinstar. Det er vanskeleg å budsjettere med konkret gevinst som resultat av prosjektet, med tanke på delfinansiering av drifta i dei nye bustadane. På same måte vil det vere vanskeleg å forgripe gevinstar av endå tøffare styring på forvaltning/ dagleg drift i dei ulike einingane.

Korleis finne dei siste midlane som skal til for å finansiere drifta? Kan ein redusere eller fjerne lovpålagt teneste eller er det andre tenester ein må vurdere? Innanfor rus- og psykisk helseteneste er det allereie skildra og vurdert konsekvensar av å ta vekk Styrk arbeid og Gnisten. Utgiftene knytt til drift av desse tilboda gir høg avkastning. Konsekvensen av å ta vekk desse tilboda kan fort bli auka utgifter på andre områder, der effekten av brukte midlar ikkje gir same utbyttet som lågterskeltilboda Styrk og Gnisten. Det er derfor vanskeleg å rå til å legge ned desse.

Det er og vanskeleg å tilrå at Dagsenteret for eldre skal reduserast eller leggst ned. Det ligg i kommunen sin strategi å legge til rette for at innbyggjarane våre skal kunne bu heime så lenge som råd. I denne strategien er dagsenteret eit viktig verkemiddel for å oppnå dette. Å legge ned Dagsenteret blir fort auka utgift og auka etterspurnad av tenester på høgre omsorgsnivå.

Om ein legg ned eller reduserer talet omsorgsbustader, eksempelvis Folkestadtun eller Mork bustader, kan ein redusere tal tilsette og flytte noko av resursane til dei nye bustadane. Men ein konsekvens vil også vere at mange av dei som treng omfattande tenester, då må få dekt sine tenestebehov i privat heim eller at terskelen for å få plass i omsorgsbustad vert ytterlagre heva. Det vil umiddelbart medføre behov for å styrke heimebaserte tenester. Usikkert kva ein kan tillate seg å flytte av frigjort ressurs frå omsorgsbustad(Folkestadtun/ Mork bustader) til dei nye bustadane på Rotset. Folkestadtun og Mork Bustader vert nemnt no, fordi samhandling om drifting av samlokaliserte bustader er vanskelegare å få til til lenger vekke frå øvrige tenestemråde ein er. Dette gjeld også i forhold til bruk og evt. utrykning om bruk av velferdsteknologi kan erstatte noko meneskeleg tilsyn. Å flytte tenestetilbod mot sentrum vil derfor vere rimelegare å drifte enn å oppretthalde drift vekke frå sentrum.

Forslaga som blir lagde fram her kan ein ikkje hente ut gevinstar frå raskt. Det vil ta tid med omstillingar og endringar. Menneskelege omsyn må takast undervegs i slike prosessar, det vert tidkrevjande og rettar brukarar av tenestene har må ivaretakst. Det er satt lys på fleire moglege prosjekt og løysingar som kan gi gevinst som samla vil kunne finansiere utgiftene med å bemanna bustadane. Med unntak av auka inntekter knytt til ressurskrevjande tenester, er det vanskeleg å konkret talfeste gevinstar og kva tid ein kan hente ut gevinst.

Helse og miljøkonsekvensar:

Det er lagt vekt på både verdigheits- og tryggleiksperspektiv i vurderingane omkring bemanning knytt til bustadane. Ein ynskjer å gi eit tilbod der både bebuarar, tilsette og omgjevnader vert ivaretekne på ein god måte. Dette er viktig for å etablere eit framtidsretta tilbod og ein god arbeidsstad.

Økonomiske konsekvensar:

I saka går det fram at administrasjonen ser på ulike tiltak for å sikre finansiering av tenesteytinga i dei nye bustadane. Tiltaka vert lagt fram til politisk drøfting, då fleire av tiltaka vil kunne ha konsekvensar for andre helse- og omsorgstenester.

Vurdering og konklusjon:

Rådmannen si vurdering er at senario 4 er det nærmaste ein kan kome i høve forsvarleg teneste, men at dette senarioet likevel manglar knapt 1,5 mill for å finansiere tenesteytinga i bustadane. Med bakgrunn i dette, bør ein avvente innflytting i bustadane, inntil ein får avklart heile finansieringa av tenesteytinga ein treng i bustadane. Ein kan ikkje tilrå å redusere drifta til ein(1) person på arbeid for å få billegare drift, då ein meiner at dette ikkje er forsvarleg verken for bebuarar, tilsette eller omgjevnader. Ein kan heller ikkje tilrå innflytting i bustadane utan stadleg bemanning på plass.

Det er viktig å merke seg at det er i pleie- og omsorgstenestene vi får høgast vekst i utgiftene i åra framover. Dette gjeld både på landet og i Volda kommune. Vi ser at dette aukar i fart med auka press på Helse Møre og Romsdal og måten dei må løyse sine utfordringar med kortare behandlingstid og forventingar til oppgåveløysing i primærhelsetenesta. Desse utfordringane kan ikkje løysast ved å stadig løyve nye pengar. Volda kommune brukar om lag 18 millionar kroner av opparbeidde driftsfond/reservar for å balansere budsjettet i 2018.

Dette kan gjerast i ein overgangsfase medan ein gjer omleggingar i driftar for å redusere framtidige utgifter og er ikkje berekraftig over tid. Regjeringa er tydeleg på at kommunesektoren må bu seg på å effektivisere og auke produktiviteten for å møte utgiftsveksten knytt til pensjon og demografi. Helse og omsorg utgjer om lag 38 % av kommunen sitt netto driftsbudsjett. For åra framover vil behova auke som følgje av den demokratiske utviklinga og presse frå helseføretaket. Samtidig er det eit auka behov hos yngre med pleiebehov. I 2019 vil bustader for unge funksjonshemma stå ferdig. Sektoradministrasjonen har rekna på at drifta for desse bustadene vil kome på ca kr 4,1 mill. Sektoren har vorte utfordra på å sjå drifta under eitt og utgreie nærare organisering og dekning så langt råd innan eiga ramme, slik at dette er ikkje innarbeidd som styrking i økonomiplanen.

Det er viktig at tenesteutvalet og kommunestyret er opne for også å sjå på organiseringa av tenestene innanfor denne store sektoren. Det er den samla tenesta som må ha fokus, og da bør ein vere budd på å gjere upopulære val for å frigjere midlar som kjem brukarane totalt sett til gode. Med det fokuset som ein no har frå sentralt hald med effektivisering, føreset det at ein ser på produksjonskostnadene pr. eining og gjer ei vurdering av kvar ein bind opp bemanningsressursar som kan frigjerast for å løyse framtidige utfordringar. I tillegg må ein arbeide parallelt med reduksjon av sjukefråvær og velferdsteknologiske løysingar som gir brukarane auka livskvalitet og trygghet for å leve lenger i eigen heim. Det vert arbeidd med tiltak på begge desse områda, men det vil ta tid før ein får gevinstuttak. Ei vurdering av organiseringa ved Mork bustader og Folkestadtun som vist til ovanfor er frå administrasjonen vurdert som eit nødvendig som eitt av tiltaka for at sektoren kan ha eigendekning for nye utgifter. Alternativt må sektoren få styrka ramme ved tilsvarende reduksjon på andre tenestemråde. Å ta frå desse tenestene veit ein også er vanskeleg, og greier ein ikkje å effektivisere drifta i helse- og omsorgstenestene vil ein måtte auke eigedomsskatten. Dei sentrale politiske føringane kombinert med behovet for auka tenester, set lokaldemokratiet overfor vanskelege val der ein helst vil halde nede eller fjerne eigedomsskatten og oppretthalde den desentraliserte tenesteproduksjonen. Dette vil berre vere mogleg så lenge ein har driftsfond å bruke av.

Helse- og omsorgssektoren har m.a sett i gang ein prosess der nattevaktstenesta vert gjennomgått, med håp om at dette skal frigjere ressursar som kan nyttast til å møte behov for auka tenester framover. Tenesteutvalet for helse- og omsorg vil verte orientert om resultatet av denne prosessen i ei eiga sak når prosessen er ferdig.

Administrasjonen søker midlar frå helsedirektoratet til kommunalt rusarbeid. Om kommunen får innvilga søknaden må dette gå uavkorta til delfinansiering av tenestetilbodet i dei nye bustadane, heilt i tråd med intensjonen for midlane. Midlane kan givast over fire år, med nedtrapping frå 660.000,- første år til 330.000,- siste år.

Saka har tidlegare vore lagt fram til drøfting i tenesteutvalet for helse og omsorg. Innspela dei kom med er vurderte i saksutgreiinga og er med å danne grunnlag for framlegga til vedtak som no ligg føre.

Rune Sjurgard

Svein Berg Rusten

Rådmann

Helse- og omsorgssjef

Utskrift av endeleg vedtak:

Helse- og omsorgssjefen for oppfølging
Økonomisjefen



SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Elin Høydal Vatne

Arkivsak nr.: 2017/686

Arkivkode: 610

Utvalsaksnr

Utval

Møtedato

8/18

Tenesteutval for helse og omsorg

22.02.2018

LANGTIDSLEIGE AV VOLDA PRESTEGARD TIL MØTEPLASSEN GNISTEN

Administrasjonen si tilråding:

- 1. Volda kommune går inn på avtale med Opplysningsvesenets fond for leige av Prestegarden i Volda for etablering av dagsenteret Gnisten i huset**
- 2. Årleg husleige på kr 156 000,- vert for 2018 dekt ved bruk av disposisjonsfond. Vidare inndekning vert å handsame i komande budsjett og økonomiplan.**
- 3. Kommunestyret godkjenner at investeringar i nødvendig utstyr mv på inntil kr 510 000 for å etablere seg i bygget vert dekt ved bruk av ubunde kapitalfond.**

Vedleggsliste:

Leigeavtale

Samandrag av saka:

Volda kommune har forhandla fram ei leigeavtale med opplysningsvesenets fond for leige av Prestegarden til Møteplassen Gnisten. Avtalen gjeld for 10 år, gjeldande frå 01.03.18. Prestegarden er freda og dagsenteret kan ta i bruk bygget som det står. Noko endringar i forhold til universell tilkomst til toalett må påreknast. Husleige er sett til kr. 13 000,- pr. månad der Opplysningsvesenets fond (OVF) vil dekkje kommunale avgifter. Bygget er tømt for inventar, varme og lyskjelder, og ein treng IT utstyr og kabling så ein eventuell inngåing av leigeavtale krev noko investering til dette føremålet.

Saksopplysningar/fakta:

Rus og psykisk helseteneste i sektor helse og omsorg har hatt samanhengande drift av dagsenter sidan 1998. Dagsenteret Gnisten vart etablert i forbindelse med opptrappingsplanen for psykisk helse og starta først i Fjordsynkjellaren, jf K-sak 103/97.

Møteplassen Gnisten er eit av to lågterskeltilbod i Volda kommune som tilbyr meningsfull aktivitet til menneske som har/har hatt psykiske vanskar og/eller rusproblem. På grunn av små og uhensiktsmessige lokalar flytte Gnisten inn i Hjellehuset i 1999 med ei 10 års leigekontrakt. Denne vart seinare lengja til 2013. Leigeforholdet vart avslutta i 2011, etter at ein tilstandsrapport frå bedriftshelsetenesta Hjelp 24 rådde til ei totalrenovering før ein kunne fortsette å bruke lokala som arbeidsplass for tilsette.

Manglande areal og begrensa tilbod allereie i 2007 gjorde at kommunen greia ut ulike alternative plasseringar av dagsenteret. Volda Gamle Gymnas, Gamlebanken, Svendsen hotell og Hamna 20 vart vurdert. Dei ulike alternativa var anten ikkje tilgjengelege for utleige eller vart vurdert som lite eigna til føremålet. Til slutt landa ein på at Volda Gamle Gymnas hadde potensiale i seg til å bli ei stabil, framtidsretta og brukarvenleg plassering av Gnisten dagsenter. Kommunen starta arbeidet med ei utgreiing og hyra arkitekt til føremålet. Ein var avhengige av samdrift med andre tenester for å få realisert prosjektet, og i 2011 la kommunen bort prosjektet då det ikkje let seg gjennomføre med dei økonomiske rammene ein hadde.

Etter ein flytte dagsenteret ut av Hjellehuset i 2011 har dei halde til i mellombelse lokale på Legeloftet. Lokala er små, mindre enn Hjellehuset, og er ikkje dimensjonert til å kunne ta i mot det talet på brukarar som har behov for lågterskeltilbod.

I 2016 starta ein prosessen med å utgreie ombygging i 4 etasje på omsorgssenteret til dagsenteret. Det vart sett av midlar til prosjektering og vidare midlar til ombygging. På grunn av samhandlingsreforma og stort press på helse og omsorgstjenester er det plassmangel på Omsorgssenteret. Våren 2017 kom administrasjonen til at 4. etasje på Omsorgssenteret mest tenleg bør nyttast til kontor for tilsette. Ein starta då å sjå etter alternative eigna lokale til Gnisten. Volda Prestegard vart raskt aktuell. Kommune tok kontakt med Opplysningsvesenets fond som eigar av bygget og har vore i dialog med dei for langtidsleige av Prestegarden til Møteplassen Gnisten og var på synfaring der i april 2017.

Rus og psykisk helseteneste opplever stor pågang på tenestene. For å få til ei bærekraftig utvikling, må lågterskeltilboda byggast ut i staden for oppfølging 1:1 i utetenestene, samt redusere behovet for døgntenester. Sosial deltaking på naturlege møteplassar gir personar med psykiske problem eller rusmiddelproblem moglegheit til å etablere nettverk og relasjonar. Kommunen bør legge til rette for å etablere tilbod og møteplassar der alle kan delta ut i frå sine føresetnader, uavhengig av livssituasjon og økonomiske evner.

Kommunen har i fire år nytta eit nasjonalt kartleggingsverktøy «brukerplan» for brukarar med vedtak om kommunale helse- og omsorgstenester med rus- og psykiske helseplager. I 2014 viste kartlegginga at 70% av dei kartlagde stod utan meningsfull aktivitet. Kommunen søkte prosjektmidlar og har i ei treårsperiode fått midlar frå fylkesmannen til å integrere fleire brukarar i lågterskelaktiviteten på Gnisten og i arbeidsretta aktivitet gjennom Styrk-arbeid. I løpet av prosjektperioden har kommunen fått implementert meningsfylte aktivitetar og arbeidstrening for fleire brukarar, og klarer no å bistå 60% av brukarane med ein meir meningsfull kvardag. Slik situasjonen er i dag set størrelsen på lokale store begrensningar på drifta og alle får ikkje tilbod om det dei er i behov av.

Rus og psykisk helseteneste har også eit arbeidsretta lågterskeltilbod, Styrk-arbeid. Landbruks- og matdepartementet (LMD) innførte i 2016 ei ordning for rydding av kulturlandskap, vegkantar og utsiktspunkt av særleg verdifull karakter sett frå landbruket

og reiselivsnæringa si side. Styrk Arbeid har fått tilskot til rydding av skog og kratt på to parsellar på Strandeigedommen og i Elvadalen i Volda. Styrk Arbeid har også ein plan for vedlikehald i etterkant som vil bidra til at arealet vil bli halde ope i etterkant av ryddinga. Garasjen til Prestegarden kan nyttast til lagring av plenklipparar og skogryddingsutstyr. I tillegg ser administrasjonen føre seg at Styrk-arbeid kan utføre lettare vedlikehald på bygningsmassen og at ein saman med møteplassen Gnisten held hagen i hevd.

Prestegarden er eit merkebygg med stor kulturverdi for kommunen. Prestegarden si plassering og kvalitetar inviterer til samarbeid med frivillige organisasjonar, kunst og kulturutøvarar, eit samarbeid rus og psykisk helseteneste og Gnisten ser på som sær verdifullt og viktig. Gnisten ynskjer å vere eit positivt innslag i samfunnet.

Møteplassen Gnisten og prestegarden skal dekkje mange behov, der målet er drift store delar av dagen, både som dagsenter, men også i samdrift med andre tenester. Inventar må difor vere av ein kvalitet som toler hard bruk og vask. Det er eit eldre bygg som er dårleg isolert. På grunn av at huset sin verneverdige status vil ein ikkje kunne få installert balansert ventilasjon. Oppvarming med varmepumper er det best effektive for å kunne nytte huset heile året, samtidig som ein skal kunne tilby tilsette og deltakarar eit tilfredstillande arbeidsmiljø.

Kommunen har langt tradisjon med å låne ut sine lokalar til lokallaget av organisasjonen Mental helse. Med større lokalar kan ein sjå føre seg eit utvida samarbeid med andre brukar- og pårørandeorganisasjonar. Samarbeidet rus- og psykisk helseteneste har etablert med Frelsesarmeen i høve utdeling av matvarer i julehøgtida, er også noko som kan vidareutviklast i større lokale. Det kan og opne for eit tettare samarbeid med næringslivet om utdeling av matvarer som er nær haldbarheitsdato. Slik mat må hentast, sorterast og takast vare på før den kan nyttast eller distribuerast. Kjøleskap og fryseskap vert difor viktige verkty i arbeidet.

Samla betyr dette at prestegarden kan bli ein svært godt eigna arena for arbeid, aktivitet og ein meningsfylt kvardag, samtidig som kommunen utviklar og satsar oppå eit berekraftig tenestetilbod med aktivitetar i grupper.

Helse og miljøkonsekvensar:

Folkehelsearbeid er samfunnet sin innsats for å påverke faktorar som direkte eller indirekte fremmar befolkninga si helse og trivsel, førebygge psykisk og somatisk sjukdom, skade og lidning. Folkehelse er overordna og førande prinsipp for kommuneplanen i Volda kommune. Basert på kunnskap om kva betydning sosial støtte spelar på å fremme psykisk helse og auke individets meistring av kvardagslivet sine utfordringar, er det viktig å sørgje for at menneske har moglegheit til å delta i og få tilknytning lokalsamfunnet og arbeidslivet.

Tiltak som Møteplassen Gnisten og Styrk.-arbeid er med på å styrke opplevinga av sosial støtte er helsefremjande, og kan redusere hyppigheita av både psykiske og somatiske lidningar.

Utflytting frå dagens lokale på Legeloftet frigjer areal for legane ved legesenteret. Dette gir betre rom for legane med tanke på framtidige kapasitetsbehov og betre tilrettelagt arbeidsmiljø for legane.

Økonomiske konsekvensar:

Husleige

Månadleg leigesum i kontraktsforslaget frå 2018 er kr. 13 000,- inkl. kommunale avgifter. Her pliktar kommunen å halde uteområde hevd. Leigeavtalen punkt 5 seier korleis leigesummen skal regulerast, med årleg indeksregulert leigesum.

Dersom OVF ynskjer arbeid utført på bygget, til dømes maling og kommunen tek på seg dette arbeidet, vil det redusere husleiga. OVF var med helse og omsorgssjefen på synfaring for å sjå målearbeidet Styrk-arbeid har utført på Garvarbuda, eigd av Sunnmøre Museum. Dei var imponert over arbeidet som har vore gjort der og er interessert i tilsvarende på Prestegarden.

Prestegarden er stor og dagsenteret har berre møblement i dag til to små stover på Legeloftet. Det er noko kontormøblement på lager i kommunen, elles har ein behov for inventar i 12 rom fordelt på 3 stover, eit kontor/skjermingsrom, kjøkken og hall i første etasje. 5 arbeidsrom/

Investering

IKT (antenner, switch og aksesspunkt)	kr. 27 500,-
Kabling (Frå antenne på garasje til hus og innvendig kabling)	kr. 20.000
Varme (Varmepumper x 2)	kr. 85 000,-
Belysning (lamper/belysning i alle rom, unntak kjeller og loft)	kr. 50 000,-
Kvite- og brunevarer (kjøl/frys/oppvask)	kr. 45 000,-
Oppvaskmaskin, godkjent for off. bruk	
Kjøl/frys x 2	
Støvsuger	
Dobbel kaffetrakter	
Varmeplate (for servering)	
TV/tynnklient, tastatur og mus (fleirbruk/undervisning)	
Inventar (sofagruppe, bord, arbeidsbord, stolar og spisemøblement)	kr. 205 000,-
SUM	kr. 509 800,-

Dette vert å sjå som ei eingongsinvestering for å etablere seg i bygget. Kostnaden inntil kr 510 000 vert foreslått finansiert med bruk av ubunde kapitalfond.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Ikkje vurdert

Vurdering og konklusjon:

Prestegarden vil vere eit framtidsretta berekraftig alternativ for lokalisering av dagsenteret Gnisten. Huset er stort og har areal og fleksibilitet til å vekse saman med brukargruppa og nye brukarar. Huset opnar for fleksibel bruk til andre formål enn dagsenter. Som ein viktig bonus vil ein istadsetting av hagen og ei eventuell renovering utvendig av bygget kunne bidra til omdømmet av Volda kommune som ei kulturbevisst kommune.

Rådmannen rår til at kommunen inngår leigeavtalen med Opplysningsvesenets fond. Ordføraren får fullmakt til å godkjenne og underskrive avtalen. Leiga på kr 156 000 i 2018 vert å dekkje ubunde disposisjonsfond, men skal dekkjast over drifta vidare framover. Investeringskostnaden foreslår rådmannen dek ved bruk av ubunde kapitalfond.

Rune Sjurgard
Rådmann

Utskrift av endeleg vedtak:

Helse og omsorg

PS 9/18 Orienteringssaker

Folkestadtun:

- Kvar 6 veke kjem røde kors med kaffe og kake.
- Helselaget kjem første onsdag i månaden og har med seg mat.
- Andakt 1 gong pr. måned.
- En besøksvenn

Nilletun:

- Valborg Hustadnes kjem annakvar mandag til lesestund (Leseombod)
- Røde kors 1 gong i månaden.
- Elevar frå vg 2 helsefag kjem annan kvar torsdag

Fjordsyn:

- Diakoni nemnda 1 gong i månaden andakt og song.
- Røde kors 1 gong i månaden felles kaffe og song.
- Andakt 1 gong pr. måned.
- Elevar frå vg 2 helsefag kjem annan kvar torsdag
- Leseombud annankvar måned(roterer på dei ulike avdelingane)
- Barnehager og besøkshund begynner i januar

Omsorgsenter:

- Annakvar tysdag kjem syngedamene.
- Andakt kvar torsdag.
- Kvar tysdag kl.17.00 er det enten Betel, Eben-Eser, Bedehuset, Frelsesarmeen.
- Konsert ca. 1 gong i månaden. Arrangement i regi av « Den Kulturelle Spaserstokken»
- Seniorshop 3-4 gonger i året.
- Rullatormaraton 1 gong i året.
- Elevar frå vg 2 helsefag kjem annan kvar torsdag
- Barnehagen Røysmarka kjem kvar torsdag til Hasletun
- Øyra barnehage skal rotere på avdelingane
- Besøkshund roterer
- Leseombud roterer en gang pr.veke
- 7 besøks/aktivitetsvenner

Barstadtun:

- Ungdomsskuleelevar som har valfag «innsats for andre» kjem anna kvar onsdag til FS.
- 4 besøksvenner/aktivitetsvenn
- Elevar frå vg 2 helsefag kjem annan kvar torsdag til FG.
- Babybesøk på Fjordstova og Solkroken som skal rotere etter kvart
- Besøkshund

Dagsenter:

Ellers:

- Stein Osvoll stiller opp som sjåfør på tura dersom det er behov
- Motiview trimm sykkel.
- Direktesending med 12. konsert frå kyrkja
- Besøk fra ungdomsskuleelevar som gjer ulike aktiviteter la med bebruarane.

Sammendrag haust 2017

- Har starta samarbeid med Vg-2, helsefag Ørsta som kjem kvar torsdag til dei ulike avdelingane. Dei skal arrangere adventsfest i kafeen på omsorgssenteret ilag med oss den 14.desember for bebruarane.
- Ungdomselever kjem annakvar onsdag- valfag innsats for andre, for å gjere ulike aktiviteter saman med bebruarane.
- Har kontakta forskjellige barnehagar(Røysmarka og Øyra har begynt) og kjem en gang i veka på besøk til avdelingane. Engeseth barnehage vil begynne etter kvart.
- Har fått inn eit veldig dyktig leseombud, som roterer på dei ulike avdelingane onsdagar kl.16.30.
- Har fått inn fleire besøksvenner(for tiden 12 stk.) fra røde kors og Nasjonalforeninga for folkehelsen, som kjem til faste brukarar på huset og Folkestadtun.
- lager face- book side
- Jobbar med å bli livsglede sjukeheim
- Planlegger aktivitetsvennerkurs 16 og 18 januar, trykke opp brosjyrer til alle postkasser i Volda. Posten vil sende dei ut i romjula. Samtidig sender nasjonalforeninga frå folkehelsen på reklamefredagar, forskjellige filmar om tilbod aktivitetsvenn. Vi satsar på att mange vil komme på kurs og bli aktivitetsvenn for personer med demens.
- Har hatt fem vekers prosjekt med høgskulen, to dager pr.veke knyttet til helsefremmede arbeid(to studenter frå idretts og friluftslinja).
- har hatt besøk frå ungdomsskuleelevar som har gjort ulike aktivitetar saman med bebruarane.
- besøkshund Mira med eigaren, kjem på besøk til forskjellige avdelinger.
- prøveprosjekt med besøksbaby har starta opp.
- elles er vi veldig opptatt med å følgje opp dei frivillige slik att dei føler seg velkomne og informere avdelingane når dei frivillige kjem. Det er viktig att den frivillige får ei god oppleving og att brukaren er klar for besøk. Vi får tilbakemeldingar frå dei frivillige, som setter stor pris på att vi ordner ut på forhand, tar imot dei og følger dei til avdelingane.



VOLDA KOMMUNE

Helse- og omsorgssjef sin stab

FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL
Postboks 2520

6404 MOLDE

Arkivsak nr.	Løpenr.	Arkivkode	Avd/Sakshandsamar	Dato
2017/716	16177/2017	G20	STAB/ AG	15.12.2017

AKUTTMEDISINFORSKRIFTA - INFORMASJON OM STATUS

- **Status når det gjeld legevakt i kommunen og interkommunalt legevaktsamarbeid**
Volda har kommunal legevaktordning kl. 08-22 og tek del i interkommunal nattlegevaktordning (kl 22-08) lokalisert ved akuttmottaket Volda sjukehus for 6 nabokommunar. I samband med kommunesamanslinga vil frå 2020 også dette omfatte noverande Hornindal kommune.
 - I regi av «Sjustjerna Helse og Omsorg» er i år lagt fram «Prosjektrapport Framtidig legevakt på Søre Sunnmøre» med fleire modellar for interkommunalt samarbeid på legevaktområdet for dei same 6 kommunane for perioden frå dei kommunale legesentra stenger kl 16 og i helgene fram til den felles nattlegevaktordninga tek over kl 22.
 - Tilrådingane i rapporten er enno ikkje følgt opp ved forpliktande vedtak, så inntil vidare held noverande ordning fram.
 - I den kommunale legevakta for Volda kommune (08-22) tek 8 av 9 fastlegar del (ein har i øyeblikket vaktfritak) + turnuslege med bakvaktordning.
 - Når det gjeld **kompetanse** er samtlige fastleger spesialistar i allmennmedisin og har gjennomført obligatoriske legeskurs i akuttmedisin (ein driv resertifisering i desse dagar) så dei kan gå sjølvstendige legevakter etter 01.05.2018
 - Når det gjeld **kurs i akuttmedisin** for anna personell knytta til legevaktordninga er fristen 01.05.2020 og vi ønskjer innanfor «Sjustjerna» eller i samarbeid med den interkommunale legevaktordninga i Ålesund og i samarbeid med akuttmottaket ved Voldas sjukehus, som har same kompetansekravet for sitt personell knytta til legevaktordninga, å få til lokale kompetansegivande kurs. Det er, på det noverande tidspunkt ikkje i hamn men vi har god frist.
 - Også når det gjeld **kurs i vald og overgrepshandtering** er fristen 01.05.2020 og vi tenkje oss å ordne dette på same måte som ovanfor. Det er også utvikla ein del godkjende nettkurs.
 - Volda kommune har søkt, og fått midlar (ca. kr 171 250) frå Helsedirektoratet til oppgradering av eige kommunalt personell for å oppfylle kompetansekrava i Akuttmedisinforskriften. Volda kommune vil også søkje liknade løyvingar på vegne av personellet i akuttmottaket/legevaktsentralen ved Volda sjukehus når det blir lagt ut nye prosjektmidlar over årsskiftet

Postadresse:

postmottak@volda.kommune.no
Telefon:
70058828

www.volda.kommune.no
Org. nr: 939 760 946
Bankgiro: 3991.07.81727

- Det som er ei hovudutfordring i legevaktordningane er å ha nok kompetente legar i vaktordningane slik at vaktfrekvensane kan haldast innanfor dei avtalefesta normer. Som ein ser går dette Ok når det er full bemanning av faste, godkjente legar. Men straks nokon av desse har permisjon eller feriar må vi falle tilbake på legevikarar som ikkje alltid oppfyller kompetansekrav til å gå sjølvstendige vakter og som treng bakvaksordning. Dette blir særleg sårbart når ein også skal avvikle lengere feriar. Til dømes om sommaren er bamanninga halvert, medan kompetasekrav er dei same heile året. Så vikarproblematikken og skifting av legar er største utfordringa for å kunne leve opp til kompetansekrava i Akuttmedisinforskrifta og krava i anna regelverk til vakthyppigheit. Mykje av dette kunne og må løysast betre gjennom det legevaktsamarbeidet som er utgreidd då ein også kunne få inn 2 legar på vakt og fast anna pesonell
- **Er legevaktsentralen utstyrt i henhold til § 13 i akuttmedisinforskriften? Er det tatt høgde for at sjukebesøk kan gjennomførast av lege i vakt?**

Legevaktsentralen ved akuttmottaket Volda sjukehus, dit alle 116 117 anrop heile døgnet går, er utstyrt i samsvar med § 13 i akuttmedisinforskriften, men eitt unntak som u.t kjenner til: Det gjeld bruk av lydlogg (taleregistrator). Dei 6 kommunane leiger denne tenesta av Helse Møre og Romsdal HF og i samarbeids/leigeavtalen mellom HF og dei 6 kommunane er det konkret nedfelt at Helse Møre og Romsdal HF skal sørge for at LV sentralen har taleregistrator/lydlogg. Dette har u.t nyleg purra på.

Når det gjeld den kommunale legevakta er den lokalisert til legesenteret, med eige personell den tida legesenteret i åpent. Etter det og i helgene fram til kl 22 er det ikkje anna personell enn legen. Det er ei sårbar ordning.

Sjukebesøk kan utførast innanfor den kommunale legevakta no som før, men legen er aleine.

Når det gjeld den felles nattlegevaktordninga ved akuttmottaket Volda sjukehus er det ein lege på vakt for 6 kommunar med støtte i sjukepleiarressursen i akuttmottaket og ambulansetenesta. Det er tilrettelagt slik at legen i særlege tilfelle kan rykke ut i sjukebesøk, men i praksis blir det ei prioriteringssak opp mot dei pasientane som kjem til akuttmottaket.

Dette er også eit sårbart og lite ønskeleg punkt. I «Prosjektrapporten Framtidig legevakt på Søre Sunnmøre» blir det lagt opp til ei klar styrking av legevakta sin mulegheit til å rykke ut ved ulykker og i nødvendig sjukebesøk ved at det vil vere to legar på vakt, ein som «held fortet» på legevaktsentralen og ein «køyrelege» som kan rykke ut i sjukebesøk. Det er også lagt opp til å styrke denne utrykningsenheten med eigen uniformert legevaktsbil og helsepersoenell/sjåfør i tillegg til legen. Det er nærliggande å utvikle nært framtidig samarbeid med ambulansetenesta/ambulansepersonell om dei framtidige legevakttenestene og det å få til modernisering og kvalitetssikring av gode og trygge sjukebesøksordningar i framtida

Med helsing

Arne Gotteberg
kommuneoverlege/fagsjef

Kopi: Tenesteutval Helse og Omsorg
 Rådmannen
 Helse og Omsorgssjefen
 Einingsleiar «Førebygging, rehabilitering og legeteneste»

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Denne skal sikkert du ha. Eg har tidlegare hatt målekort i formannskapet. Det er ei sak i ePhorte.



Sonja Håvik

Konsulent

▫ Kultur og service

Direkte 70058882 Mobil 92889326

www.volda.kommune.no

Fra: Rune Sjurgard

Sendt: 15. desember 2017 18:01

Til: Sonja Håvik <sonja.havik@volda.kommune.no>

Kopi: Svein Berg Rusten <Svein.Berg.Rusten@volda.kommune.no>

Emne: Fwd: Oppdatert versjon av Målekortet, Tiltaksplan og Statusrapport for 1520 - 1520 per november -17

Orienteringssak THO

MVH

Rune

Sendt fra Galaxy Tab.

----- Opprinnelig melding -----

Fra: Eli Grøtta <eli.grotta@nav.no>

Dato: 15.12.2017 14:30 (GMT+01:00)

Til: "Veland, Stein Atle" <Stein.Atle.Veland@nav.no>, Knut Åmås <Knut.Amas@orsta.kommune.no>, Wenche Solheim <Wenche.Solheim@orsta.kommune.no>, Rune Sjurgard <Rune.Sjurgard@volda.kommune.no>

Ko: "(DG) NAV Ørsta 1520" <DGOrstaTK1520@adeo.no>

Emne: Oppdatert versjon av Målekortet, Tiltaksplan og Statusrapport for 1520 - 1520 per november -17

Hei!

Her kjem resultata for november, og som dokke ser – svært mykje er svært bra!! ☺ Kontoret har jobba svært målretta og godt, og det er kjekt å sjå at det viser igjen!

Vi er ikkje nøgde med gjennomføring av Dialogmøte 2, dette skuldast både registrering/handtering av oppgåver reint teknisk, samt at for mange møter vert sett til unntak. Her skal vi gjere grep for å betre resultata.

Sjå elles statusrapport.

Då tenkjer eg å ta ut litt fri fram mot jul, men er tilgjengeleg om det skulle vere noko.

Ynskjer å nytte høvet til å ynskje god jul til alle, samt til å skryte av flottaste og flinkaste kollegaene her i NAV Ørsta-Volda! ☺

Mvh. Eli Helene Grøtta
NAV-leiar, NAV Ørsta - Volda
Tlf.: 90 67 55 99/55 55 33 33
e-post: eli.grotta@nav.no

Endre dato

Valgt dato: August - 2017

Kontor: 1520 - Ørsta

Brukerperspektivet			Siste periode				Hittil i år			Aktive tiltak	Produksjonsperspektivet			Siste periode				Hittil i år			Aktive tiltak	
ID	Navn	Prioritet	Virkelig	Mål	Forrige måling	Trend	Snitt/Sum	Mål	Status		ID	Navn	Prioritet	Virkelig	Mål	Forrige måling	Trend	Snitt/Sum	Mål	Status		
B.12	Andel arbeidssøkere / brukere med nedsatt arbeidsevne med oppfølging siste 3 mnd.	Middels	70 %	75 %	77 %	È	75 %	75 %	●	PL.153	Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere av økonomisk sosialhjelp i alderen 18-24 år	Middels	2,8	2,9	2,9	Ç	3,1	2,9	●			
B.13	Andel arbeidssøkere / brukere med nedsatt arbeidsevne under 30 år med oppfølging siste 3 mnd	Middels	84 %	85 %	88 %	È	87 %	85 %	●	PL.154	Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere av økonomisk sosialhjelp i alderen 25-66 år	Middels	3,6	3,0	3,7	Ç	3,8	3,0	●			
B.14	Andel graderte på 12 ukers tidspunkt	Middels	47 %	42 %	60 %	È	52 %	42 %	●													
B.15	Andel arbeidssøkere med overgang til arbeid	Middels	81 %	55 %	71 %	Ç	68 %	55 %	●													
B.16	Andel personer med nedsatt arbeidsevne med overgang til arbeid	Middels	43 %	45 %	29 %	Ç	44 %	45 %	●													
B.22	Andel virksomheter som har fått arbeidsmarkedsbistand fra NAV	Middels	16,9 %	20,0 %	11,3 %	Ç	18,7 %	20,0 %	●													
B.23	Antall formidlinger	Middels	3,0	3,0	3,0	Æ	1,9	3,0	●													
B.50	Andel gjennomførte dialogmøte 2 innen 26 uker (kun sykmeldte uten fritak)	Middels	58 %	80 %	0 %	Ç	68 %	80 %	●													
BL.159	Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt som er under 25 år (inkludert langtidsmottakere med sosialhjelp 6 måneder eller mer)	Middels	10	10	10	Æ	10	10	●													
BL.201	KVP-deltakere i forhold til forventet antall	Middels	50 %	80 %	50 %	Æ	49 %	80 %	●													
Medarbeiderperspektivet			Siste periode				Hittil i år			Aktive tiltak	Økonomiperspektivet			Siste periode				Hittil i år			Aktive tiltak	
ID	Navn	Prioritet	Virkelig	Mål	Forrige måling	Trend	Snitt/Sum	Mål	Status		ID	Navn	Prioritet	Virkelig	Mål	Forrige måling	Trend	Snitt/Sum	Mål			Status
M.1	Sykefravær for statlig ansatte (sum av legemeldt og egenmeldt fravær) (1 måned på etterskudd)	Middels	0,0 %	6,3 %	0,0 %	Æ	3,0 %	6,3 %	●	Ø.1	Faktisk forbruk hittil i år i % av budsjett hittil i år (Driftsøkonomi)	Middels	86,0 %	0,0 %-110,0 %	85,6 %	Ç	86,0 %	0,0 %-110,0 %	●			
M.901	Sykefravær for statlig ansatte (sum av legemeldt og egenmeldt fravær) for ALS (1 måned på etterskudd)	Middels	Ingen måling	6,0 %	Ingen måling	↗	Ingen måling	6,0 %	●													

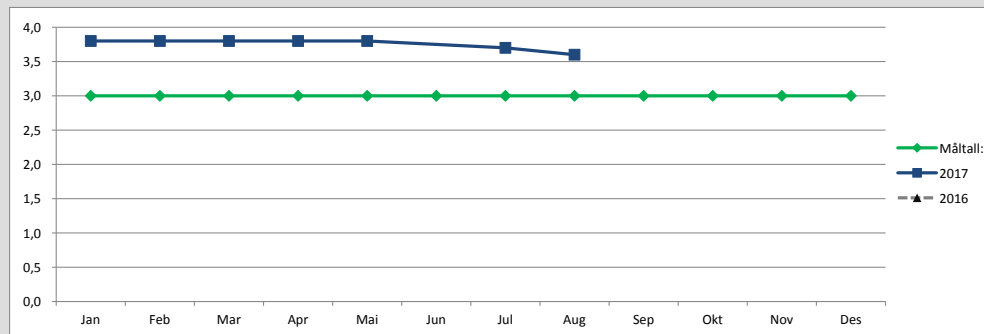


Styringsparameterskjema

[Tilleggsstatistikk](#)[Målekort](#)[Endre](#)Valgt Indikator: **PL.154**

Navn:	Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere av økonomisk sosialhjelp i alderen 25-66 år		
Hensikt:	Følge utviklingen i gjennomsnittlig stønadslengde		
Type indikator:	Lokal indikator		
Fagavdeling:	Oppland		
Versjon:	1	E-post:	Kjell Kvalen
Definisjon:	Gjennomsnittlig stønadslengde (antall måneder) for mottakere av økonomisk sosialhjelp i alderen 25-66 år de 12 siste månedene (årsresultatet vil samsvare med rapport i KOSTRA)		
Indikatorberegning:			
Teller:	Total stønadslengde (antall måneder) for mottakere av økonomisk sosialhjelp i aldersgruppen 25-66 år de 12 siste månedene		
Nevner:	Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp i aldersgruppen 25-66 år de 12 siste månedene		
Datakilde:	Socio - egendefinert rapport		
Rapp.frekvens:	Månedlig		

Historisk utvikling:



Resultat og måltall som vises i graf:

2017												
	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Måltall:	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Resultat:	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	#N/A	3,7	3,6	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A
Teller:	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A
Nevner:	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A

2016												
	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Resultat:	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A
Teller:	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A
Nevner:	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A

Grenseverdier (for valgt mnd, styrer farger i målekortet):

Grenseverdier (styrer farger)	Min	Max
Bedre enn forventet (grønn)	0,0	3,0
Advarsel (gul)	3,0	4,0
Dårligere enn forventet (rød)	4,0	1000,0

Måltype: **Fast** *

*For Måltype Intervall vil Måltall være beregnet som snitt av Grønn Min og Grønn Max.



Tiltaksplan

Kontor: Ørsta

Enhet: 1520

ID	Beskrivelse av tiltak/aktivitet
ID-1	

Kommandoer:

Filter:

Anbefalir

Legg til rad

Filtrer på relasjon

Filtrer på status

Vis alle rader

Anbefa

Forventet effekt/resultat	Relasjon	Utfører
	Legg til	

nger og veiledning:

Snarveier:

lte tiltak

Brukermanual

Målekort

Risikoverktøy

Operativ styring

Avslutt

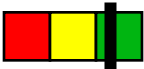
Oppdatert: 09.11.2016

Status	Start	Slutt	Evaluering og kommentarer

Statusrapport

Navn		Ansvarlig fylket	Leder	Periode
1520 - Ørsta		Veland, Solheim, Åmås, Siurgard	Eli Grøtta	2017-11
Område	Status	Kommentar	Tiltak	
Bruker-perspektivet		▪ Svært mykje er svært bra! ☺ ▪ Effektmåla svært gode! ▪ Ikkje bra på D2 .. ▪ Auke i antal unge på sosialhjelp i nov., desse vert tekne tak i umiddelbart.	▪ D2 – her har alle fått ansvar for å gjennomføre betydeleg fleire møter! Alt for mange vert sett til unntak. ▪ Nokre møter kjem av tekniske grunnar opp for seint, eller ein må flytte dei for seint. Når grunnlaget er få møter, vert prosentane/utslaga fort store, når møter ikkje vert gjennomførte innan frist.	
Produksjons-perspektivet		▪ Vi held oss på om lag same nivå i høve gjennomsnittleg tid for utbetling av sosialhjelp. Er bevisst på bruk av aktivitetsplikta.	▪ Fokus på andre alternativ enn sosialhjelp, som skal vere siste utveg. Sjå på alternativ til aktivitet (statlege tiltak?), vidareføre aktivitetsplikta. Utplassering i vg. og flyktningtr.	
Medarbeider-perspektivet		▪ Høgt og stabilt nærvær. ▪ Ei langtidssjukmelding grunna alvorleg sjukdom.	▪ Framleis fokus på HMS, trivsel, meistring. ▪ Evaluering av org.modell.	
Økonomi-perspektivet		▪ I bra balanse ved årsslutt.	▪ Investering i div. til nye lokaler i Tindebygget.	

Statusrapport

Navn		Ansvarlig fylket	Leder	Periode
1520 - Ørsta		Veland, Solheim, Åmås, Siurgard	Eli Grøtta	2017-12
Område	Status	Kommentar	Tiltak	
Bruker-perspektivet		▪ Mykje gode resultat! ☺ ▪ Fin framgang på dialogmøte 2! ▪ Godt over måltal på effektmåla «overgang til arbeid», dette er svært gledeleg! ▪ Forsiktig framgang på KVP ▪ Færre unge som har sosialhjelp som hovudinntektskilde i desember	▪ Vi held i stor grad fram som før! ▪ Vi har hatt 50% kommunal stilling vakant i lengre tid, ventar på klarsignal for å lyse ut denne. Rettast mot KVP? ▪ Aktivitetstilbodet for sosialhjelp i Ørsta kommune (SJS) er framleis under oppbygging, vi ser fram til opprusting av denne tenesta.	
Produksjons-perspektivet		▪ Om lag som før. Vi synest mange går for lenge på sosialhjelp, samstundes ser vi at ei større gruppe har behov for supplering i lang tid. Dette anten saman med intro-løn, eller saman med tiltakspengar frå staten.		
Medarbeider-perspektivet		▪ Høgt og stabilt nærvær! ☺ ▪ Noko frávær i desse influensa-tider	▪ Jobbar jamt med HMS og nærværsfaktorar ▪ Det er teke initiativ til bedriftsavtale på treningsstudio når vi flyttar til nytt bygg. Aktiv trening ligg i 1. etasje.	
Økonomi-perspektivet		*Grunna tekniske hindringar kjem eg ikkje inn på Agresso for å sjå på rekneskapen til kommunene. Meiner likevel vi er i bra balanse, sjølv om vi må pårekne ekstra	▪ God økonomistyring både på drift og tiltak.	

Endre dato Valgt dato: Desember - 2017

Kontor: 1520 - Ørsta

Brukerperspektivet			Siste periode				Hittil i år			Aktive tiltak	Produksjonsperspektivet			Siste periode				Hittil i år			Aktive tiltak
ID	Navn	Prioritet	Virkelig	Mål	Forrige måling	Trend	Snitt/Sum	Mål	Status		ID	Navn	Prioritet	Virkelig	Mål	Forrige måling	Trend	Snitt/Sum	Mål	Status	
B.12	Andel arbeidssøkere / brukere med nedsatt arbeidsevne med oppfølging siste 3 mnd.	Middels	84 %	75 %	83 %	Ç	76 %	75 %	●		PL.153	Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere av økonomisk sosialhjelp i alderen 18-24 år	Middels	3,4	2,5	3,5	Ç	3,2	2,5	●	
B.13	Andel arbeidssøkere / brukere med nedsatt arbeidsevne under 30 år med oppfølging siste 3 mnd	Middels	92 %	85 %	93 %	È	88 %	85 %	●		PL.154	Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere av økonomisk sosialhjelp i alderen 25-66 år	Middels	3,4	3,0	3,5	Ç	3,7	3,0	●	
B.14	Andel graderte på 12 ukers tidspunkt	Middels	38 %	42 %	48 %	È	48 %	42 %	●												
B.15	Andel arbeidssøkere med overgang til arbeid	Middels	78 %	55 %	67 %	Ç	70 %	55 %	●												
B.16	Andel personer med nedsatt arbeidsevne med overgang til arbeid	Middels	57 %	45 %	58 %	È	47 %	45 %	●												
B.22	Andel virksomheter som har fått arbeidsmarkedsbistand fra NAV	Middels	16,0 %	20,0 %	30,5 %	È	21,2 %	20,0 %	●												
B.23	Antall formidlinger	Middels	2,0	3,0	2,0	Æ	1,9	3,0	●												
B.50	Andel gjennomførte dialogmøte 2 innen 26 uker (kun sykmeldte uten fritak)	Middels	80 %	80 %	57 %	Ç	68 %	80 %	●												
B.922	Andel virksomheter som har fått IA-tjenester og arbeidsmarkedsbistand fra NAV	Middels	16,0 %	20,0 %	30,5 %	È	21,2 %	20,0 %	●												
BL.159	Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt som er under 25 år (inkludert langtidsmottakere med sosialhjelp 6 måneder eller mer)	Middels	15	10	18	Ç	12	10	●												
BL.201	KVP-deltakere i forhold til forventet antall	Middels	60 %	80 %	55 %	Ç	0 %	80 %	●												
Medarbeiderperspektivet			Siste periode				Hittil i år			Aktive tiltak	Økonomiperspektivet			Siste periode				Hittil i år			Aktive tiltak
ID	Navn	Prioritet	Virkelig	Mål	Forrige måling	Trend	Snitt/Sum	Mål	Status		ID	Navn	Prioritet	Virkelig	Mål	Forrige måling	Trend	Snitt/Sum	Mål	Status	
M.1	Sykefravær for statlig ansatte (sum av legemeldt og egenmeldt fravær) (1 måned på etterskudd)	Middels	5,5 %	6,3 %	5,3 %	È	3,5 %	6,3 %	●		Ø.1	Faktisk forbruk hittil i år i % av budsjett hittil i år (Driftøkonomi)	Middels	100,8 %	0,0 %-110,0 %	91,0 %	Ç	100,8 %	0,0 %-110,0 %	●	
M.901	Sykefravær for statlig ansatte (sum av legemeldt og egenmeldt fravær) for ALS (1 måned på etterskudd)	Middels	Ingen måling	6,0 %	Ingen måling	↯	0,0 %	6,0 %	●												

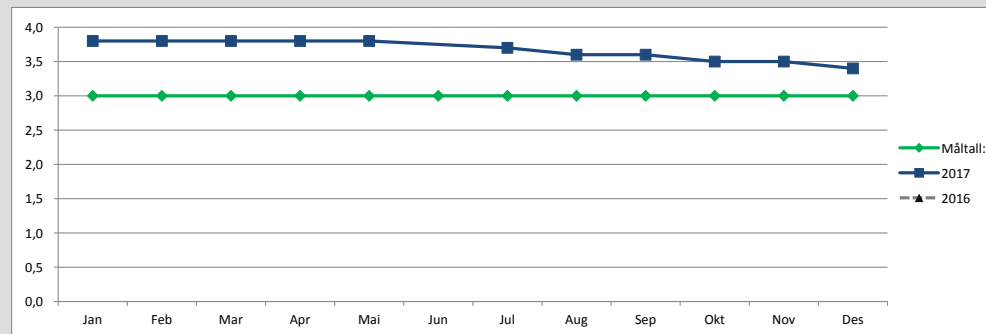


Styringsparameterskjema

[Tilleggsstatistikk](#)[Målekort](#)[Endre](#)Valgt Indikator: **PL.154**

Navn:	Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere av økonomisk sosialhjelp i alderen 25-66 år		
Hensikt:	Følge utviklingen i gjennomsnittlig stønadslengde		
Type indikator:	Lokal indikator		
Fagavdeling:	Oppland		
Versjon:	1	E-post:	Kjell Kvalen
Definisjon:	Gjennomsnittlig stønadslengde (antall måneder) for mottakere av økonomisk sosialhjelp i alderen 25-66 år de 12 siste månedene (årsresultatet vil samsvare med rapport i KOSTRA)		
Indikatorberegning:			
Teller:	Total stønadslengde (antall måneder) for mottakere av økonomisk sosialhjelp i aldersgruppen 25-66 år de 12 siste månedene		
Nevner:	Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp i aldersgruppen 25-66 år de 12 siste månedene		
Datakilde:	Socio - egendefinert rapport		
Rapp.frekvens:	Månedlig		

Historisk utvikling:



Resultat og måltall som vises i graf:

2017												
	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Måltall:	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Resultat:	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	#N/A	3,7	3,6	3,6	3,5	3,5	3,4
Teller:	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A
Nevner:	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A

2016												
	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Resultat:	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A
Teller:	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A
Nevner:	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A	#N/A

Grenseverdier (for valgt mnd, styrer farger i målekortet):

Grenseverdier (styrer farger)	Min	Max
Bedre enn forventet (grønn)	0,0	3,0
Advarsel (gul)	3,0	4,0
Dårligere enn forventet (rød)	4,0	1000,0

Måltype: **Fast** *

*For Måltype Intervall vil Måltall være beregnet som snitt av Grønn Min og Grønn Max.



Tiltaksplan

Kontor: Ørsta

Enhet: 1520

ID	Beskrivelse av tiltak/aktivitet
ID-1	

Kommandoer:

Filter:

Anbefalir

Legg til rad

Filtrer på relasjon

Filtrer på status

Vis alle rader

Anbefa

Forventet effekt/resultat	Relasjon	Utfører
	Legg til	

nger og veiledning:

Snarveier:

lte tiltak

Brukermanual

Målekort

Risikoverktøy

Operativ styring

Avslutt

Oppdatert: 09.11.2016

Status	Start	Slutt	Evaluering og kommentarer



VOLDA KOMMUNE

Servicekontoret

Minoritetshelseteamet
Eldrerådet
Tenesteutval for helse og omsorg
Sektor for helse og omsorg

Arkivsak nr.	Løpenr.	Arkivkode	Avd/Sakshandsamar	Dato
2017/719	1486/2018	144	SVK/ SONHAV	29.01.2018

MELDING OM POLITISK VEDTAK - FRAMLEGG TIL VEDTAK AV BUSTADSOSIAL HANDLINGSPLAN 2017 - 2020

Vi melder med dette frå at kommunestyret den 25.01.18, hadde føre ovannemnde som sak PS 7/18, der det vart gjort slikt vedtak:

Bustadsosial handlingsplan 2017 – 2020 blir vedteken og er retningsgivande for vidare arbeid med det bustadsosiale arbeidet i Volda kommune.

Sakutgreiinga med vedlegg følgjer vedlagt.

Volda kommune, servicekontoret

Sonja Håvik
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Kopi til:	
Sonja Håvik	Eldrerådet
Anne Årsnes Skrede	Minoritetshelseteamet
Sunniva Utnes	Tenesteutval for helse og omsorg
Svein Berg-Rusten	Sektor for helse og omsorg
Elin Høydal Vatne	Sakshandsamar

Postadresse:
Stormyra 2
6100 Volda

postmottak@volda.kommune.no
Telefon: 70058701

Telefaks:
70058701

www.volda.kommune.no
Org. nr: 939 760 946
Bankgiro: 3991.07.81727

SAKSDOKUMENT

Sakshandsamar: Elin Høydal Vatne

Arkivsak nr.: 2017/719

Arkivkode: 144

Utvalsaksnr	Utval	Møtedato
3/18	Tenesteutval for helse og omsorg	11.01.2018
4/18	Formannskapet	16.01.2018
7/18	Kommunestyret	25.01.2018

FRAMLEGG TIL VEDTAK AV BUSTADSOSIAL HANDLINGSPLAN 2017 - 2020

Handsaming kommunestyret - 25.01.2018:

Leiar for rus- og psykisk helseteneste Elin Høydal Vatne orienterte.

Røysting:

Tilrådinga frå formannskapet vart samrøystes vedteken.

Vedtak i kommunestyret - 25.01.2018:

Bustadsosial handlingsplan 2017 – 2020 blir vedteken og er retningsgivande for vidare arbeid med det bustadsosiale arbeidet i Volda kommune.

Handsaming formannskapet - 16.01.2018:

Helse- og omsorgssjef Svein Berg-Rusten svarte på spørsmål.

Røysting:

Administrasjonen si tilråding vart samrøystes vedteke.

Vedtak i formannskapet - 16.01.2018:

Bustadsosial handlingsplan 2017 – 2020 blir vedteken og er retningsgivande for vidare arbeid med det bustadsosiale arbeidet i Volda kommune.

Handsaming i Tenesteutval for helse og omsorg - 11.01.2018:

Vedlegg: Bustadsosial handlingsplan 2017-2020 vart ettersendt 10.01.2018.

Leiar for rus- og psykisk helseteneste, Elin Høydal Vatne, orienterte.

Hild Våge kom med slikt endringsframlegg:

Retningsgivande vert endra til styrande.

Hild Våge trekte framlegget sitt.

Røysting:

Tilrådinga frå administrasjonen vart samrøystes vedteken.

Vedtak i Tenesteutval for helse og omsorg - 11.01.2018:

Bustadsosial handlingsplan 2017 – 2020 blir vedteken og er retningsgivande for vidare arbeid med det bustadsosiale arbeidet i Volda kommune.

Administrasjonen si tilråding:

1. Bustadsosial handlingsplan 2017 – 2020 blir vedteken og er retningsgivande for vidare arbeid med det bustadsosiale arbeidet i Volda kommune.

Vedleggsliste:

1. Bustadsosial plan 2017 – 2020
2. Høyringsuttaler

Uprenta saksvedlegg:

Samandrag av saka:

Arbeidet med revisjon av bustadsosial plan kom i gong tidleg i 2015. Ei tverrsektoriell gruppe har arbeidd med revisjonen. Alle i arbeidsgruppa har bidrege med innspel til bustadsosial handlingsplan og det er undervegs i arbeidet også henta inn innspel frå andre tenesteområde. Formannskapet vedtok 16.05.17 i sak PS 78/17 å sende planen ut på høyring og den vart sendt ut på høyring til aktuelle samarbeidande instansar og interesseorganisasjonar. Planen har vore presentert i Eldrerådet til Volda kommune og Tenesteutval for helse og omsorg i 2017.

Saksopplysningar:

Bustadsosial plan må sjåast i samanheng med kommuneplanen sin samfunnsdel, og han skal vere ein felles plattform som på tvers av ulikt lovverk knyter tenestene saman. Planen skal bidra til heilskapleg og samordna innsats på tvers av ulike fagområde.

Planen skal vere med på å gje alle tilsette ei god oversikt over operative mål og tiltak, og såleis vere eit godt styringsdokument i det daglege arbeidet. Planen føreset at tilsette gjer seg kjende med og sluttar opp om bustadsosial plan.

Arbeidet med revisjon av bustadsosial plan kom i gong etter at rådmannen tidleg i 2015 delegerte arbeidet til sektor helse og omsorg med å koordinere planarbeidet. Det vart sett ned ei tverrsektoriell gruppe som skulle arbeide med revisjonen. Gruppa har vore samansett av representantar frå aktuelle fagavdelingar; NAV, opplæring og oppvekst, teknisk, innvandring og integrering, økonomi, utvikling og sektor helse og omsorg. Arbeidsgruppa hadde fyste møte 03.03.2015. Alle i arbeidsgruppa har bidrege med innspel til bustadsosial handlingsplan og det er undervegs i arbeidet også henta inn innspel frå andre tenesteområde.

Formannskapet vedtok 16.05.17 i sak PS 78/17 å sende leggjast ut til offentlig ettersyn med heimel i plan- og bygningslova §11-14 jf, §5-2. Planen vart sendt ut på høyring til aktuelle samarbeidande instansar og interesseorganisasjonar. Det kom inn to høyringsuttalar til planen og planen er drøfta i Volda kommune sitt Eldreråd og i tenesteutval for helse og omsorg i Volda kommune.

Eldrerådet handsama planforslaget den 25.09.17 i sak 10/17

«Eldrerådet meiner det er særdeles viktig å opprette butilbod for personar med demens/psykiske lidingar. Eldrerådet vil samstundes uttrykke uro for at vidare utbetring av Mork-bustader er teke ut av planen»

Kommentar:

Det ligg i økonomiplanen til Volda kommune å byggje nye omsorgsbustader for eldre med særskilde behov, psykogeriatrici og demens, jf. punkt 5.9. Ein støttar eldrerådet si bekymring dersom talet omsorgsbustader som skal byggjast ikkje erstattar talet på omsorgsbustader som er på Mork i dag. Dette vil føre med seg kapasitetsproblem. Det er ynskjeleg å sentralisere for å yte mest mogleg effektive tenester og mest mogleg ansikt til ansikt tid.

Minoritetshelseteamet har kommentar til bustadsosial handlingsplan

Tilrettelagte buområde for barnefamiljar.

«Vi ser med særleg bekymring på situasjonen til barnefamiljar i kommunale bustader i Volda. I bustadsosial handlingplan står det under punkt 5.1. ei oversikt over nasjonale mål. Her står det at det m.a. ei målsetting: særleg innsats overfor barnefamiljar og unge. Vi merkar seg at regjeringa vil forsterke innsatsen overfor barn og unge som ikkje bur bra. Som resultatmål 1 står det at utleigebustader til barnefamiljar skal vere av god kvalitet og i eit trygt bumiljø. Vi ser i punkt 5.2.1. i handlingsplanen at m.a. Smalebakken/ Røyslidvegen blir trekt fram som eit sentrumsnært buområde, men kort veg til skule, barnehage, fritidsaktivitetar og butikkar. Det blir her og peikt på om det kan søkjast på midlar for å utvikle område. Minoritetshelseteamet ønskjer at vi set fokus på barnets beste også i bustadsosial handlingsplan. Vi håper derfor at område som t.d. Smalebakken/Røyslidvegen og Monsvegen kan prioriterast til barnefamiljar og søkjast om midlar for utvikling til eit trygt bumiljø for barnefamiljar.

Under handlingsplan 2017-2020 ønskjer Minoritetshelseteamet at det blir lagt til eit punkt: Vi ønskjer det blir utarbeidd ein plan for å betre bumiljøet til barnefamiljar i kommunale bustader. Vi ønskjer at det blir utarbeidd kriterier for dei ulike buområda. Vi ber om at det vert teke omsyn til at barnefamiljar og personar med rusproblematikk ikkje vert plassert i same husvære og bumiljø»

Kommentar:

Røyslidvegen/Smalebakken er under omfattande renovering der ein tek bygg for bygg for å betre bumiljøet for alle som bur der. Minoritetshelsetemet ber om at kommunen utarbeider kriterier for dei ulike buområda og at rusmisbrukarar og barnefamiljar ikkje vert plassert i same husvære og bumiljø. Kommunen har ikkje lovmessig rom for ei slik segregering av brukargruppe. I NOU 2011:15 «Rom for alle – en sosial boligpolitikk for fremtiden» understrekar ein at kommunal bustadpolitikk bør ha som mål å legge til rette for sosial inkludering og gode levekår. Dette betyr også at kommunale bustader for spesifikke målgrupper i så stor grad som mogleg vert integrert i ordinære bumiljø, samtidig som det kan vere behov for ei meir skjerma tilbod til utagerande personar. Det blir likevel understreka at «omsorgsgettoer» bør unngås.

Det er utarbeida kriterier som gjeld alle vanskelegstilte som søker kommunal bustad. Så langt det let seg gjere prøver ein i tildeling av kommunale gjennomgangsbustader å ta omsyn til det beste

for alle målgrupper. I nokre tilfelle heng bustad- og tenestetilbodet nært saman og kommunen har valt å etablere samlokaliserte omsorgsbustader for føremålet.

Frå leige til eige

*«Minoritetshelseteamet vil og oppmode til at ordninga med **leige til eige** blir satsa på i større grad. Der leigd bustad kan kjøpast. Kommunen kan dermed kjøpe nye bustader til leige i første omgang og etter kvart kan dei kjøpast. Bustadane bør ligge i ordinere bustadområde og ikkje samlast på same plass, slik dei i hovudsak gjer i dag»*

Kommentar:

Viser til kapittel 5. Mål, strategiar og tiltak, punkt 5.2.2 «frå leige til eige» i bustadsosial plan. Kommunen er einig i dette og har starta på arbeidet.

Vurdering og konklusjon:

Bustadsosial plan 2017 – 2020 gjev både retning og kastar lys over dei utfordringane kommune står over for. Planen må vere med ved utarbeiding av budsjett og økonomiplan kvart år.

Helse og miljøkonsekvensar:

Det er ikkje gjort ei samla vurdering av helse og miljømessige konsekvensar av bustadsosial handlingsplan, då dette femner om alle sektorar og nærast alle fagområde.

Økonomiske konsekvensar:

Planen er ikkje bindande og er eit grunnlag for framtidige økonomiplanar og budsjett.

Beredskapsmessige konsekvensar:

Ikkje vurdert

Utskrift av endeleg vedtak:

Minoritetshelseteamet

Eldrerådet

Tenesteutval for helse og omsorg

Sektor helse og omsorg

Rune Sjurgard

Rådmann



Bustadsosial handlingsplan 2017 - 2020



Vedteken av Volda kommunestyre

Innholdsfortegnelse

1. SAMANDRAG	4
2. INNLEIING	5
2.1 Formål	5
2.2 Bakgrunn	5
2.3 Definisjon av vanskelegstilt på bustadmarknaden	5
2.4 Mandat	5
3. ORGANISERING	6
3.1 Historikk	6
3.2 Omorganisering av det bustadsosiale arbeidet 2012	6
3.3 Tildelingskontor	7
3.4 Tildelingsnemd	7
3.5 Eigedomsforvaltinga	7
3.6 Kommunale husvære	8
3.6.1 Kommunal gjennomgangsbustad	8
3.6.2 Omsorgsbustader	8
3.6.3 Midlertidig butilbod	8
4. STATUS OG UTFORDRINGAR	8
4.1 Befolkningsutvikling	8
4.1.1 Fleire eldre	9
4.1.2 Pleie- og omsorgstenester	9
4.1.3 Fleire menn enn kvinner	9
4.1.4 Folketilvekst	9
4.2 Kartlegging	10
4.3 Evaluering av bustadsosial plan 2010 – 2014	10
4.4 Situasjonen i dag	12
4.4.1 Økonomi og økonomiske verkemiddel	12
4.4.2 Eigedomsavdelinga	12
4.4.3 Vedlikehald	13
4.4.4 Bumiljø og utemiljø	13
4.5 Status og utfordringar hjå ulike målgrupper	14
4.5.1 Einslege mindreårige flyktningar	14
4.5.2 Flyktningar	14
4.5.2 Personar med nedsett funksjonsevne, eldre	14
4.5.3 Personar med nedsett funksjonsevne, utviklingshemma	15
4.5.4 Rus og psykisk helse	15
4.5.5 Bustadlause og sosialt og økonomisk vanskelegstilte	16
4.6 Ulike bustadsosiale prosjekt i Volda kommune	17
4.6.1 Frå mellombels til varig bustad	17
4.6.2 God og effektiv busetjing av flyktningar	17
4.6.3 Leige før eige	17
4.6.4 Privat leige av bustad	18
4.6.5 Å koordinere det fragmenterte	18
4.6.6 Burettleing og sjølvstendig bustadkarriere for flyktningar	19
5 MÅL, STRATEGIAR OG TILTAK	19
5.1 Overordna mål i det strategiske bustadsosiale arbeidet	19
5.2 Delmål og tiltak	20
5.2.1 Smalebakken/Røyslidvegen	20
5.2.2 Frå Leige til eige	20

5.2.3	«Lære å bu»	21
5.2.4	Rop-bustader med bemanning	21
5.2.5	Omsorgsbustader for utviklingshemma	21
5.2.6	Utviding av areal ved Fjordsyn	21
5.2.7	Einhusvære til vanskelegstilt	22
5.2.8	Individuelt tilrettelagte bustader for personar med demens og psykiske lidningar	22
5.2.9	Framskaffing og formidling av privat husvære til flyktningar	22
5.2.10	Organisering	22
6	Handlingsplan 2017 – 2020	22
7.	Offentlige dokumenter	23
8	Vedlegg	25
1.	<i>Kriterier for tildeling av kommunal bustad i Volda kommune</i>	25
2.	<i>Bebueravtae for kommunale gjennomgangsbustader</i>	27
3.	<i>Kartlegging</i>	29
4.	<i>Økonomiske verkemiddel</i>	31

1. SAMANDRAG

Volda kommune sin tidlegare Bustadsosial handlingsplan var for perioden 2010 – 2014. Når planperioden gjeikk ut vart det bestemt at ei tverrsektoriell gruppe fekk ansvar for rullering av planen. Bustadsosial plan 2017 – 2020 i Volda kommune er ein sektorovergripande temaplan. Den skal leggje rammene for den bustadsosiale politikken. I planen ligg ein handlingsplan som skal rullerast årleg i forkant av økonomiplanen og budsjettarbeidet.

Volda har, som landet elles, hatt befolkningsvekst siste åra. I 2016 var det 9 102 innbyggjarar i Volda kommune. I tillegg er det til ei kvar tid busett ca. 1 500 – 2 000 studentar i Volda. I følgje Statistisk sentralbyrå (SSB) vil folketalet i Volda fortsette å stige framover. Det er vedteke å slå saman Hornindal kommune og Volda kommune i 2020. Ved utgangen av 2016 var der 1198 innbyggjarar i Hornindal kommune. I 2030 spår SSB at det vil vere 1 303 fleire innbyggjarar i Volda, det vil seie i alt 10 405 innbyggjarar. I tillegg kjem innbyggjarane frå Hornindal, til saman 11 603 innbyggjarar.

I følgje framskrivingane til SSB vil gruppa eldre doblast dei neste 30 åra på landsbasis. Det er ein konsekvens av at dei store etterkrigskulla blir eldre, samtidig som levealdere aukar. Dette vil påverke fleire av kommunen sine tilbod og tenester; til dømes helse og omsorgstenester, kultur- og fritidsaktivitetar og økonomi. Utviklinga vil også få konsekvensar for kommunen sin bustadpolitikk.

Det er først og fremst innvandring frå utlandet som sikrar ei positiv folketalsutvikling i fylket og i Volda kommune. Volda skil seg ut frå fylket når det gjelder innvandringsgrunn. Møre og Romsdal har høg arbeidsinnvandring, men i Volda er innvandringa knytt til arbeid lågare enn gjennomsnittet. Volda har derimot ein høgare del flyktningar enn fylket. Volda har også høg innvandring knytt til utdanning. Å vere attraktiv som bustadkommune også for innvandrarar vil i stor grad kunne vere med på å sikre folketalsauke i kommunen. For å sikre ei framtidig folketalsauke er det vesentleg å legge til rette for at dei som kjem flyttande til Volda vert verande og at fleire finn kommunen attraktiv å busette seg i.

Det vart gjennomført ei kartlegging i bustadsosial plan for 2010 – 2014 som viste at i alt 54 husstandar hadde ein utilfredsstillande busituasjon. Dette utgjorde om lag 1,5 % av alle husstandane i kommunen. Ei ny kartlegging vart gjennomført i forbindelse med revisjon av bustadsosial plan mai 2015. Kartlegginga i 2015 viste at 36 husstandar i Volda er vanskelegstilte på bustadmarknaden. Målgruppene har endra seg noko frå 2009 og vi ser at tala for vanskelegstilte på bustadmarknaden har gått ned innanfor gruppene utviklingshemma og rus. Det er hovudsakleg bistand til å finne annan bustad gjennom burettleing som vert etterspurt. I tillegg anbefalar ein annan bustad for 34 av dei 36 kartlagde. 21 av dei kartlagde treng bustad, då dei anten manglar dette eller fordi den bustaden dei har er for liten. For 13 av dei kartlagde treng dei omsorgsbustad med oppfølging av ulik grad.

Utfordringane for Volda kommune innan det bustadsosiale arbeidet finn vi både på system- og individnivå. På systemnivå treng ein også i denne planperioden å sjå på organiseringa av bustadsosialt arbeid. På individnivå er tilpassing av bustad til den einskilde, informasjon og hjelp til å nytte Husbanken sine verkemiddel og oppfølging i bustad vesentleg. Kommunen treng fleire bustader tilpassa ulike målgrupper.

Ein har i planperioden frå 2009-2014 jobba godt med gjennomstrøyming i kommunale husvære. Mange leigetakarar bur lenge i bustadane og er i større eller mindre grad marginale på bustadmarknaden. Dette skuldast truleg fleire strukturelle forhold som gjer at det er eit visst press på bustadmarknaden i Volda; få mindre bustader til sals i Volda, nyare og nye mindre bustader er relativt kostbare og Volda kommune er vertskommune for fleire større institusjonar.

Handlingsplanen har 10 ulike tiltak for perioden 2017 —2020. Tiltaka handlar mellom anna om renovering og utbetering av området Smalebakken og Røyslidvegen, etablere bustadprosjektet ”å lære å bu”, kjøpe og/eller bygging av bustader til flyktningar gjennom ”frå leige til eige” modellen, ferdigstille bygging av omsorgsbustader til både utviklingshemma og personar med samtidig rus og psykisk lidning, utviding av barneavlastinga og etablere tilrettelagt butilbod til pasientar med demens og psykiske lidningar.

2. INNLEIING

Det bustadsosiale feltet utkrystalliserte seg frå midten av 1990-tallet og representerte ei endring i bustadpolitikken. Den skulle ikkje lenger vere orientert mot størstedelen av befolkninga, men rette seg mot vanskelegstilte grupper. Det vart større fokus på utfordringane til bestemte grupper som ungdom, eldre og flyktningar og bustadsosialt arbeid skulle vere ein integrert del av velferdspolitikken. Kommunen si rolle gjekk frå å leggje til rette for alminneleg bustadbygging til fokus på vanskelegstilte. Husbanken si rolle endra seg frå alminnelig bustadbank til velferdsetat (Ytterdal, Bakke, Ouff og Straume 2015).

I «Rom for alle» (Kommunal- og regionaldepartementet, 2011) blir bustadsosialt arbeid definert breitt som «det kommunene gjør for å sikre vanskelegstilte på boligmarkedet en trygg bosituasjon». Vanskelegstilte på bustadmarknaden er «personer som ikke har mulighet til å skaffe seg og/eller opprettholde en tilfredsstillende bosituasjon på egenhånd» (Kommunal- og regionaldepartementet, 2011, s. 39). Det dreiar seg om å tilføre materielle ressursar som kommunal bustad, bustonad eller fysisk tilrettelegging for funksjonshemma og ressursar som mellommenneskelege relasjonar og oppfølging (Ulfrstad, 2011).

Vidare vert det bustadsosiale arbeidet i andre samanhengar delt inn i operative oppgåver som for eksempel råd og rettleiing, skaffe egna bustader, tildele økonomisk støtte, setje i verk bu- og nærmiljøtiltak og oppfølging og tenester i heimen, og strategiske oppgåver som dreier seg om å utvikle langsiktige målsettingar, utvikle tiltak og verkemiddel og sette økonomiske og faglige ressursar inn i arbeidet (Departementene, 2014).

Målgruppene for det bustadsosiale arbeidet er heller ikkje einsarta og kan variere frå ungdom som søker startlån fordi dei har vanskar med å kome seg inn på bustadmarknaden, flyktningar som treng plass å bu, skilte som midlertidig er i ein vanskelig busituasjon, eldre som ikkje lenger meistarar å bu heime til menneske med samtidig rusliding og psykisk liding med varige utfordringar med å halde på ein bustad. For kommunane betyr dette at det bustadsosiale arbeidet breier seg over eit vidt spekter av oppgåver som på ein eller annan måte vil gripe inn i store deler av kommuneorganisasjonen, inn i ulike sektorar og tenesteområde (Ytterdal, Bakke, Ouff og Straume 2015).

2.1 Formål

Dette dokumentet er ein handlingsplan for bustadsosialt arbeid i Volda kommune for 2017 – 2020. Mål, strategi og tiltak i denne handlingsplanen er forankra i kommuneplan for Volda kommune 2016 – 2019.

2.2 Bakgrunn

Bustadsosial plan 2017 – 2020 for Volda kommune er ein sektorovergripande temaplan. Den skal leggje rammene for den bustadsosiale politikken. I planen ligg ein handlingsplan som skal rullerast årleg i forkant av økonomiplan og budsjettarbeid.

2.3 Definisjon av vanskelegstilte på bustadmarknaden

Personar som ikkje har moglegheit til å skaffe seg og/eller oppretthalde ein tilfredsstillande busituasjon på eiga hand (NOU 2011:15, Rom for alle). Definisjonen inkluderer både personar og husstandar som ikkje har fått hjelp, og dei som har fått hjelp og likevel ikkje kome seg ut av den vanskelege situasjonen.

2.4 Mandat

Helse og omsorg fekk delegert ansvaret for å koordinere planarbeidet frå rådmannen.

Til revidering av planen vart det etablert ei tverrfagleg gruppe med representantar frå aktuelle fagavdelingar:

NAV	Gro Nordstrand Tødenes
NAV	Elin Dalhaug
Opplæring og oppvekst	Rønnaug Myklebust
Teknisk	Kjell Magne Rindal
Innvandring og integrering	Nina Kvalen
Økonomi	Bodil Egset
Utvikling	Regine Aklestad
Helse og omsorg	Elin Høydal Vatne
Helse og omsorg	Malene Rovde
Helse og omsorg	Anne-Marte Ådneram
Barnevernstenesta	Sindre Monsholm

3. ORGANISERING

3.1 Historikk

Før omorganiseringa av det bustadsosiale arbeidet hadde Volda kommune si eigedomsavdeling ansvar for forvaltning, drift og vedlikehald av alle kommunale bygg, og tildeling av kommunale gjennomgangsbustader. Tenester i bustad, råd og rettleiing til leietakarane var fordelt på dei ulike avdelingane i kommunen. Økonomisk rettleiing låg til Nav. Forvaltning av Husbanken sine økonomiske verkemiddel låg delvis i økonomistaben og delvis hjå servicekontoret. Bustadsosial oppfølging av enkeltpersonar låg til kvar enkelt avdeling. Det fragmenterte ansvaret førte til manglande planlegging, lite utvikling og samordning av dette arbeidsområdet.

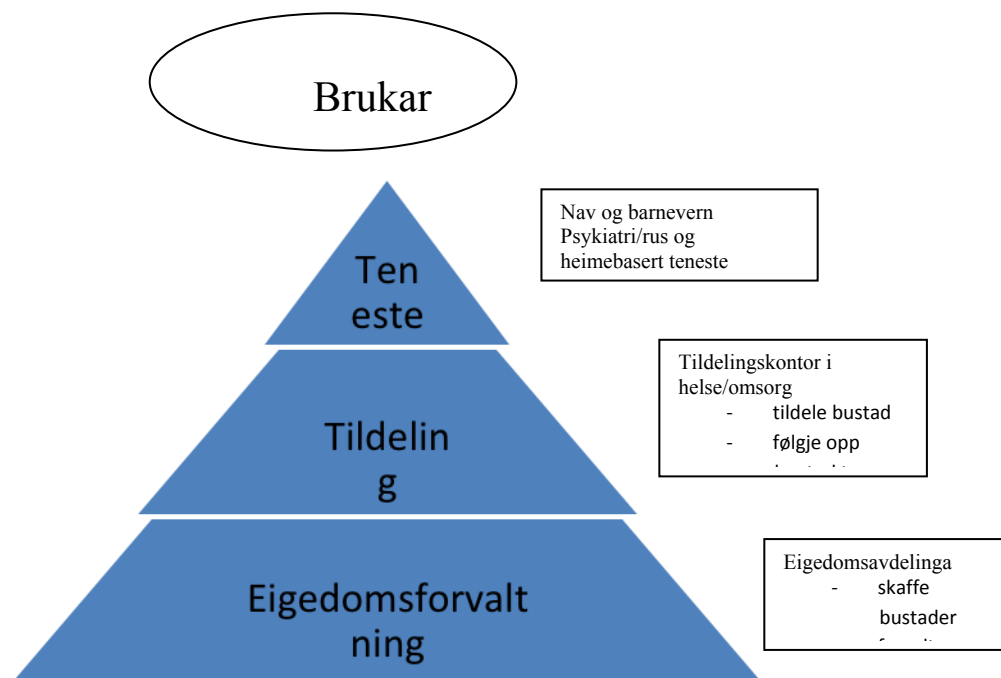
3.2 Omorganisering av det bustadsosiale arbeidet 2012

I februar 2012 bad Volda kommunestyre administrasjonen om å "gå gjennom den kommunale bustadmassen, med tanke på at mest mogleg av bustadmassen vert frigjort til personar som har behov av sosiale tilhøve".

Kommunestyret vedtok den 28.02.2013 at Volda kommune skal prioritere bustader til personar med sosiale behov, jf. K-sak PS- 24/13. Det var ynskjeleg å korte ned butida og redusere bruken av kommunale gjennomgangsbustader og midlertidige husvære, samt auke gjennomstrøyminga. Det bustadsosiale arbeidet var prega av sektortenkning utan ein aktiv overordna part med ansvar for arbeidet.

Frå oktober 2013 valde kommunen å flytte tildeling av kommunal gjennomgangsbustad frå eigedomsavdelinga til sektor helse og omsorg, og tildeling av tenester og bustader vart samla i eit tildelingskontor. Dette var eit av tiltaka i rapporten kommunen fekk av Telemarksforsking. Som umiddelbar effekt av dette fekk tildelingskontoret oversikt over alle kommunale utleigeobjekt, og kunne enklare tildele rett type bustad og skape gjennomstrøyming dersom behovet endrar seg i forhold til omsorgsnivå.

Kommunen organiserer det bustadsosiale arbeidet etter denne modellen:



Ein kan skilje mellom 4 grupper med bustadbehov:

- Omsorgsbustader til personar som får tenester etter helse- og omsorgslova
- Midlertidige bustader til personar som har rett på midlertidig butilbod etter lov om sosiale tenester i Nav, samt ev tenester knytt til bustadbehovet
- Gjennomgangsbustader til flyktningar i ein overgangsfase til dei skaffar eigen bustad (eige eller leige i privat bustad)

- Sikre bustader til andre vanskelegstilte på bustadmarknaden (jf. lov om sosiale tenester i Nav)

Sidan målgruppene for det bustadsosiale arbeidet ikkje er einsarta, breier arbeidet i Volda kommune seg over eit vidt spekter av oppgåver som på ein eller annan måte griper inn i store deler av kommuneorganisasjonen, i ulike sektorar og tenesteyr. Det er difor viktig at alle tenestene driv bustadsosial oppfølging for sine grupper, men også arbeider i team overfor brukarar når desse tek i mot tenester frå fleire tenesteyr.

Vidare skal dei ulike tenesteansvarlege ha ansvar for å arbeide med gjennomstrøyming i bustader der brukar eller leigetakar bur i bustader med tidsavgrensa kontrakt. Det skal leggjast til rette for at brukar eller leigetakar skal utvikle sjølvstendig bukarriere, skaffe seg eigen eller leigd bustad og kunne bu sjølv.

Dei ansvarlege for tenesteyra ovanfor har ansvar for å delta i revisjon av bustadsosial handlingsplan og for å delta i gjennomføring av planen. Dei tenesteansvarlege skal årleg og løpande melde inn behov for bustader til eigedomsavdelinga.

3.3 Tildelingskontor

Tildelingskontoret er organisert under helse- og omsorgssektoren med ansvar for:

- Tildeling av omsorgsbustader for alle grupper
- Husleigekontrakter for omsorgsbustader
- Tildeling av institusjonsplassar
- Tildeling av alle tenester etter lov om kommunale helse og omsorgstenester

Prosjektet «frå mellombels til varig bustad» vart ferdigstilt hausten 2016, og det vart oppretta ei 60% fast stilling som bustadkoordinator ved tildelingskontoret (sjå pkt. 4.6.1 for meir informasjon om prosjektet «frå mellombels til varig bustad»). Denne stillinga har hovudansvaret for det bustadsosiale arbeidet i tildelingskontoret.

Bustadkoordinator ved tildelingskontoret har ansvar for:

- Prioriterer i samråd med tildelingsnemda kven som skal ha kommunal bustad etter gitte kriterier (vedlegg 1)
- Sakshandsaming kring søknad om gjennomgangsbustad
- Skriv husleigekontrakt og følgjer opp kontraktene og avsluttar kontraktene ved utløp av leigetid
- Handsame klager frå leigetakar, evt. naboklager, i samarbeid med eigedomsavdelinga
- Kontakt/samarbeid med eigedomsavdelinga som er ”eigar” av bustadane
- Kontakt/samarbeid med øvrige tilsette/tenester om bustadsosialt arbeid
- Burettleing
- Praktisk oppfølging ved utflytting

3.4 Tildelingsnemd

Tildelingsnemnda har møte ein gong pr. månad, der ein går ein gjennom innkomne søknader om kommunal gjennomgangsbustad, og prioriterer/tildeler eventuelle ledige bustader.

Nemnda består av ein representant frå

- Rus og psykisk helseteneste
- NAV
- Volda læringssenter
- Ansvarleg for Husbanken sine lån- og tilskotsordningar
- Eigedomsavdelinga
- Tildelingskontoret
- Andre kan møte ved behov, til dømes barnevernstenesta, helsestasjon m.m

3.5 Eigedomsforvaltninga

Eigedomsavdelinga under teknisk sektor er ”eigar” av bustadene og har budsjettansvaret. Eigedomsavdelinga skaffar bustader ved å byggje eller kjøpe for å dekkje behovet for omsorgsbustader eller gjennomgangsbustader til brukarar kommunen skal medverke å skaffe bustader til.

Eigedomsavdelinga er ansvarleg for forvaltning, drift og vedlikehald av bygningsmassen og stiller driftspersonell til disposisjon i samband med klargjering av bustadene/leilegheitene ved inn-/utflytting. Dette er

avklart gjennom ei samarbeidsavtale mellom tildelingskontoret og eigedomsavdelinga.

3.6 Kommunale husvære

Kommunen eig i alt 230 bustadar (26.10.2016). Dei kommunale bustadane har varierende standard og det er behov for fornying av bustadmassen, jf. punkt 4.4.2 og 4.5.2. Vi skil mellom tre typar bustader; kommunal gjennomgangsbustad (82), omsorgsbustad (147) og mellombels bustad (1).

3.6.1 Kommunal gjennomgangsbustad

Kommunen har 82 gjennomgangsbustadar fordelt i sentrum av Volda, der om lag 26 av desse er kjøpt med tilskot frå Husbanken med føremål å busette flyktningar. Kommunen eig også tre bufellesskap med til saman plass til 14 einslege mindreårige flyktningar. Dei fleste som bur i gjennomgangsbustadane har vanskar med å skaffe seg husvære på grunn av alder og sosial og økonomisk situasjon. Alle som får tildelt kommunal gjennomgangsbustad signerer ein bebuaravtale (vedlegg 2).

3.6.2 Omsorgsbustader

147 av dei kommunale bustadane er til omsorgsformål. Omsorgsbustadane vert hovudsakleg nytta av eldre med ulike hjelpebehov, nokre av bustadane er sett av til psykisk utviklingshemma og personar med rusproblematikk og psykiske lidningar. Behovet for denne type bustad vil sannsynlegvis auke i takt med overføring av oppgåver frå spesialisthelsetenesta og fleire eldre i Volda.

Kriteria for tildeling av omsorgsbustad etter helse og omsorgstenestelova er mellom anna at pasienten har betydelige helseplager; somatisk eller psykisk, behov for tilrettelagt bustad, tryggleik, nærleik til hjelpeapparatet og hjelp til orientering; tid, stad, tilsyn.

3.6.3 Midlertidig butilbod

Ingen har rett til ein varig bustad etter norsk lov, men kommunen er pliktig til å skaffe midlertidig butilbod til dei som har behov for det og ikkje er i stand til å skaffe eigen bustad sjølv. Årsaka til at vedkomande står utan bustad har ikkje betydning. Av midlertidig butilbod vert det oftast nytta anten hotell eller campinghytte.

Etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 27, er det NAV som har ansvar for å finne midlertidig butilbod til dei som ikkje klarer det sjølv. Midlertidig butilbod skal avhjelpe akutt bustadløyse og er ikkje meint å vare over tid. Dette betyr at arbeidet med å finne meir varige løysingar må startast opp umiddelbart på det tidspunktet som bebuar vert tildelt midlertidig butilbod. NAV skal sørge for at tenestemottakar vert innkalla til oppfølgingssamtale snarast mogleg der dette er tema. NAV må sikre at det midlertidige butilbodet som vert nytta er kvalitetsmessig forsvarleg ut frå den einskilde tenestemottakar sitt behov.

Volda kommune har ein bustadmodul som vert nytta til dette føremålet, i tillegg til campinghytter og eventuelt hotell. NAV Ørsta/Volda opplever at pågangen etter midlertidige bustader har auka, men vurderer ikkje at det er behov for at kommunen permanent skal ha to bustadmodular tilgjengelige for dette føremålet. Dersom tendensen med auka etterspørsel etter midlertidige bustader fortset, vil det kunne gi utfordringar på sikt.

4. STATUS OG UTFORDRINGAR

4.1 Befolkningsutvikling

Volda har, som landet elles, hatt ei befolkningsvekst dei siste åra. I 2014 var det 8 909 innbyggjarar i Volda kommune. I tillegg er det til ei kvar tid busett ca. 1500–2000 studentar i Volda. I følge SSB sitt mellomalternativ (MMMM) vil folketallet i Volda fortsette å stige i åra framover, sjå Tabell 1. I 2030 spår dei at det vil vere 1 590 fleire innbyggjarar i Volda, det vil seie i alt 10 498 innbyggjarar. I tillegg kjem innbyggjarane frå Hornindal kommune 1 198 etter kommunesamanslåinga i 2020.

Folketal og framskrive folketal (MMMM) fordelt på aldersgrupper

	2014	2020	2025	2030
0–19 år	2250	+ 80	+ 224	+ 320
20–66 år	5308	+ 339	+ 503	+ 683

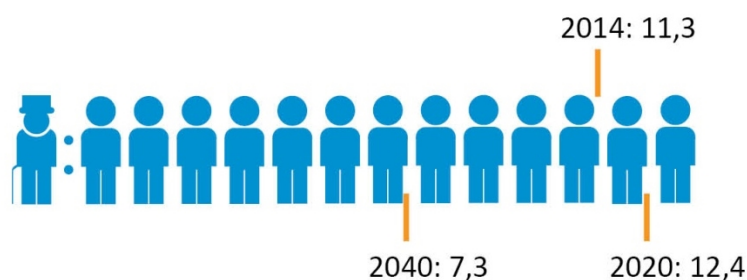
67–79 år	880	+ 231	+ 341	+ 386
80+	471	- 16	+ 59	+ 201
Totalt endring		+ 634	+ 1127	+ 1590
Totalt folketal	8909	9543	10036	10498

Tabell 1: Framskrive folketal Volda kommune, etter mellomalternativet.

4.1.1 Fleire eldre

I følge framskrivingane til SSB vil gruppa eldre (70 år eller meir) doblast dei neste 30 åra på landsbasis. Det er ein konsekvens av at dei store etterkrigskulla blir eldre, samtidig som levealderen aukar. Dette vil påverke fleire av kommunen sine tilbod og tenester, til dømes helse, pleie og omsorg, kultur- og fritidsaktivitetar og økonomi. Utviklinga vil også få konsekvensar for kommunen sin bustadpolitikk.

Innbyggjarar i arbeidsfør alder (20–66 år) per innbyggjarar 80 år og over, Volda kommune.



Figuren over viser ein reduksjon i forholdstalet mellom dei to aldersgruppene (20–66 år) og (80 år og over); frå 11,3 i 2014 til 7,3 i 2040. Det tyder at det vert færre innbyggjarar i yrkesaktiv alder for kvar innbyggjar 80 år og over.

4.1.2 Pleie- og omsorgstenester

Det har dei siste åra vore ei auke av brukarar under 67 år som mottek pleie- og omsorgstenester. Tal for Møre og Romsdal:

	2008	2013	Auke
> 67 år	3342	5507	65 %
< 67 år	8876	10160	14 %

4.1.3 Fleire menn enn kvinner

I 2014 var det 95 kvinner per 100 menn i Noreg i aldersgruppa 20–39 år, sjå Tabell 2. For fylket var tilsvarende tal 90,2 kvinner per 100 menn, og for Volda kommune var det 90,7 kvinner per 100 menn. Berre Finnmark har færre kvinner per menn i denne aldersgruppa enn Møre og Romsdal. Årsak til at det er eit stort overskot med menn i Møre og Romsdal har samanheng med arbeidsmarknaden i fylket. Jobbmoglegheiter finn ein innafor tradisjonelle mannsdominerte arena og fleirtalet av innvandrane er menn.

Kvinner per 100 menn, 20–39 år

Volda	90,7
Eiksundregionen	88,9
Møre- og Romsdal	90,2
Noreg	95,0

Tabell 2: per 100 menn, 20–39 år (2014).

4.1.4 Folketilvekst

Det er først og fremst innvandring frå utlandet som sikrar ei positiv folketalsutvikling i fylket og i Volda

kommune. I 2013 var nettoinnvandring frå utlandet til Volda kommune på 135 personar, medan innlandsflytting var på -60 personar og fødselsoverskotet på 6 personar. Volda skil seg ut frå fylket når det gjeld innvandringsgrunn. Møre og Romsdal har høg arbeidsinnvandring (40 %), men i Volda er innvandringa knytt til arbeid berre 19 %. Volda har derimot ein høgare del flyktningar enn fylket. Volda har også høg innvandring knytt til utdanning. Å vere attraktiv som bustadkommune også for innvandrarar vil i stor grad kunne vere med på å sikre folketalsauke i kommunen. For å sikre ei framtidig folketalsauke er det vesentleg å legge til rette for at dei som kjem flyttande til Volda vert verande og at fleire finn kommunen attraktiv å busette seg i.

4.2 Kartlegging

Det vart gjennomført ei kartlegging i bustadsosial plan for 2010 – 2014 som viste at i alt 54 husstandar hadde ein utilfredstillande busituasjon. Dette utgjorde om lag 1,5 % av alle husstandane i kommunen (November 2009). Det vart gjort ei ny kartlegging i samband med at arbeidet med revisjon av bustadsosial plan starta i mai 2015 (Vedlegg 3)

Vilkår for å bli inkludert i kartlegginga i 2003, 2009 og 2015 er at husstanden har vore i kontakt med hjelpeapparatet dei siste 6 månadene og anten mangla eigen bustad, noverande bustad er ueigna i høve til funksjonshemming/sosial fungering, at husstanden står i fare for å miste bustaden fordi leigeavtalen går ut eller at husstanden har vesentlege og samansette oppfølgingsbehov som gjer bustaden ueigna. I tillegg har ein registrert unge funksjonshemma (17 år +), som ein reknar med vil eit bustadbehov i løpet av 2-4 år.

Når ein samanliknar tala frå 2003 med tala frå 2009, fann ein i 2009 færre vanskelegstilte i gruppene flyktning, psykisk sjuke og funksjonshemma, men langt fleire i gruppene rus og rus/psykisk sjuke. Aldersinndelinga på statistikken endra seg frå 2003 til 2009. Det har på desse seks åra vore ei auke i den yngste aldersgruppa og stor reduksjon i dei eldste aldersgruppene. Dette skuldast at kommunen hadde bygd fleire omsorgsbustader til eldre funksjonshemma og psykisk sjuke i same periode.

Kartlegginga i 2015 viste at 36 husstandar i Volda er vanskelegstilte på bustadmarknaden. Opplysningane om husstandane er registrert ut i frå den informasjonen som var tilgjengeleg på registreringstidspunktet. Opplysningar om behov for annan bustad og andre tiltak er vurdert av søkjar og tenesteytar. Kartlegginga gjev berre eit bilete av kven dei vanskelegstilte er ved utgangen av mai 2015. Her er truleg mørketal, dvs. husstandar som bur dårleg og kanskje treng tenester, men ikkje ønskjer eller evnar å kontakte hjelpetenestene. Vi trur likevel at kartlegginga har avdekt eit tidstypisk bilete som vil kunne vedvare dersom ikkje tiltak vert sett i verk.

Husstandane i kartlegginga fyller minst eitt av følgjande vilkår:

- husstanden er utan eigen eigd eller leigd bustad
- husstanden har eit leigeforhold som står i fare for å opphøyre
- husstanden har ein ueigna bustad
- husstanden har store hjelpe- eller oppfølgingsbehov som krev annan bustad eller særleg oppfølging for å behalde noverande bustad

Eldre som bur i omsorgsbustad med dårleg standard, er ikkje registrert. Mork bustader er den kommunale eldrebustaden med lågast standard. Mange av bueingane der er utan eige toalett/bad. Den kommunale byggenemnda har konkludert med at bygningsmassen ikkje er eigna for renovering.

Målgruppene har endra seg noko frå 2009 og vi ser at tala for vanskelegstilte på bustadmarknaden har gått ned innanfor gruppene utviklingshemma og rus. Av dei 36 kartlagde tilrår ein tiltak på alle.

Det er hovudsakleg bistand til å finne annan bustad gjennom burettleing som vert etterspurt. I tillegg anbefaler ein annan bustad for 34 av dei 36 kartlagde. 21 av dei kartlagde treng bustad, då dei anten manglar dette eller fordi den bustaden dei har er for liten. 13 av dei kartlagde treng omsorgsbustad med oppfølging av ulik grad.

4.3 Evaluering av bustadsosial plan 2010 - 2014

Handlingsplanen for perioden 2010 - 2014 inneheld tiltak vedrørende organisering av bustadsosialt arbeid, tenester i bustadane og bygging, kjøp og renovering av bustader. Tiltak 13 er sett inn etter vedtak i Kommunestyre i sak 80/10 Bustadsosial handlingsplan 2010 – 2014.

TILTAK	10	11	12	13	14	Resultat	Kommentar
X = starte planl. av tiltaket							

1	Omorganisere/samle ansvar for bustadsosialt arbeid	X	X					Rådmannen kom med ny org. modell jan. 2014
2	Utarbeide retningslinjer for utleige av kommunale bustader og rutinehandbok	X						Nye retningslinjer frå 2014
3	Installere BoKart til alle aktuelle brukarar	X						Ikkje i bruk, då kommunen ikkje kjøper dette programmet lenger
4	Samarbeide med private byggefirma om bygging av rimelege bustader for kjøp eller leige	X	X	X	X	X		Påbegynt i prosjekt, ikkje forankra i plan, areal og eigedom
5	Aktiv informasjon om Husbanken sine lån, tilskot og støtteordningar	X	X	X	X	X		Mykje betre. Både kunnskap til tilsette og betre informasjon ut til brukarar. Merkar dette også på pågangen.
6	Kjøpe/bygge/leige hus til flyktningar, også einslege mindreårige	X						2010: Kjøp av Smilebakken bufellesskap til 10 EM 2011: Kjøp av Osgarden og Ottamarka til 4 EM
7	Betre vedlikehald av kommunale bustader med uteområde	X	X	X	X	X		Renoverer etter kvart som dei står ledige. Godt i gang.
8	Bygge 3-4 småhus til rusmisbrukarar	Star te plan.	X					Påbegynt. Ligg inne i økonomiplanen for 2016 og 2017
9	Prosjekt Smalebakken/ Røyslidvegen	Star te plan.	X	X	X			Avvikla
10	Skaffe store familiebusader ved kjøp eller framleige	X						Ikkje gjennomført
11	Oppfølgingstenester for rusmisbrukarar		X	X	X	X		Etablert Rustenesta som fast kommunalt tenestetilbod januar 2011.
12	Omsorgsbustad for eldre til erstatning for Mork bustader		X					Utsett på grunn av øk. og kapasitet
13	Vurdere å bygge 4-6 bustader med carport ved inngangsdør, for rullestolbrukarar		Vur dere evt plan l.	X				Bygd om to kommunale bustader, vil bygge om fleire ved behov.
14	Samlokaliserte omsorgsbustader for utviklingshemma			Pla nl.	X			Påbegynt, men stoppa opp. Ligg inne i økonomiplan for 2016 og 2017
15	Tenester i bustad for utviklingshemma					X		På plass
16	Samlokaliserte bustader for psykisk sjuke				Pla nl.	X		Etablert 2008, utvida frå 5 til 16.

17	Tenester i bustad for psykisk sjuke					X		På plass
18	Avlastningsbustader barn/ barnebustad			Pla nl.	X			Etablert i Fjordsynkjellaren
19	Tenester i avlastningsbustad					X		Påbegynt, men for lite bemanning i høve tenestebehov.

4.4 Situasjonen i dag

Volda Kommune har relativt mange kommunale bustader. Mange leigetakarar blir buande lenge i bustadane og er i større eller mindre grad marginale på bustadmarknaden både når det gjeld å leige og eige. Dette skuldast truleg fleire strukturelle forhold som gjer at det er eit visst press på bustadmarknaden i Volda.

- Få mindre bustader til sals i Volda (30-60 m2)
- Nyare og nye mindre bustader er relativt kostbare (32 m2 er taksert til 1.200.000)
- Volda er vertskommune for vidaregåande skule, høgskule, sjukehus og asylmottak for einsleg mindreårige flyktningar. Det ordinære mottaket for vaksne vart nedlagt 01.03.17.

4.4.1 Økonomi og økonomiske verkemiddel

Mange av leigetakarane i kommunale bustader er i kontakt med og tek i mot ytingar frå NAV, anten varige pensjonar eller tidsavgrensa stønader. Med tanke på kjøp av eigen bustad er dette berre aktuelt for dei med varige pensjonar frå NAV eller fast arbeidsinntekt. Utfordringar er at desse varige pensjonane, hovudsakleg uførepensjon, er relativt låge, ei brutto inntekt mellom 150 000 - 220 000 pr. år, som tilsvarar ei brutto utbetaling mellom kr. 12 500,- og 18 000,- pr. månad. Dette gjer det vanskeleg å kome inn på bustadmarknaden, dersom ein ikkje i langt større grad enn i dag nyttiggjer seg husbankordningar, både ift. kjøp av eigen bustad og utleigebustader.

Vårt fokus må vere å ha tilstrekkelige ressursar til å hjelpe folk til å få fotfeste gjennom råd, rettleiing, stabil bustad, stabil inntekt, eventuelt frivillig forvaltning. Dei som ikkje får dette fotfestet, vert ofte buande i kommunal gjennomgangsbustad over mange år.

Ein tilsett i økonomistaben har ansvar for Husbanken sine ordningar og er representert i kommunen si tildelingsnemd. Det er viktig å knytte dette arbeidet tett opp mot alle sektorar og avdelingar som driv med bustadsosialt arbeid for å halde fokus på moglegheita for kjøp av eigne bustader og rettigheter i form av lån/tilskot frå Husbanken.

Husbanken sine verkemiddel

Husbanken har mange økonomiske verkemiddel til enkeltpersonar og til kommunar i samband med kjøp og utbetring av bustader. Nokre av desse verkemidla er kommunane med å forvalte.

Startlån er eit lån som kommunen vidareformidlar frå Husbanken. Som oftast vert lånet tildelt som topplån i tillegg til husbanklån eller lån i privat bank ved kjøp av bustad. Volda kommune har fått 9 million kroner i startlån frå Husbanken i 2016.

Bustønad er ei statleg økonomisk stønadsordning som blir administrert av Husbanken og kommunane. Føremålet med ordninga er å hjelpe husstandar med høge bu utgifter og låge inntekter til å etablere seg og verte buande i ein god bustad.

Volda formidla bustønad til 158 husstandar i desember 2016 med kr. 292 476,-. Innbyggjarane i Volda får om lag 3,5 millionar i bustønad i løpet av eit kalenderår (vedlegg 4).

4.4.2 Eigedomsavdelinga

Som forvaltar av bygningsmasse er eigedom avhengig av eit systematisk vedlikehald, samt utvikling av eldre husvære til meir arealeffektive løysingar som er i tråd med dagens krav. Bustadane og området rundt skal vere tilrettelagt for universell utforming, og ein skal sørge for å tilby tilpassa bustadar til ulike bugruppe. Integrering i bumiljøa med sterk fokus på oppvekstvilkår for barn og unge er eit satsingsområde i kommuneplanen.

Leigeinntektene er med på å kunne gjennomføre satsingar på bustadane. Dette gjer at samarbeidet mellom tildeling og eigedom er tett, slik at ein sikrar at bustadane som er klar for utleige er utleigt til ei kvar tid.

4.4.3 Vedlikehald

Ein har gjennom omorganisering av det bustadsosiale arbeidet og prosjekta «frå mellombels til varig bustad» og «bustadkarriere for flyktningar» fått til ei god gjennomstrøyming i dei kommunale gjennomgangsbustadane. Frå å vere i ein situasjon der det ikkje var ledige bustader når tildelingsnemda skulle handsame søknader om kommunal bustad, har vi i dag grei tilgang på bustader. Med bakgrunn i låg gjennomstrøyming og lang butid har mange av bustadane eit stort renoveringsbehov. Eigedomsavdelinga har ikkje hatt tilstrekkelege ressursar til å renovere bustadane etter kvart som dei har blitt ledige, men er no blitt styrka med 2 årsverk som arbeidar med oppgradering av kommunal bygningsmasse på investeringssida. I første omgang er dei kommunale gjennomgangsbustadane prioriterte.

Utfordringane er særleg på normalt vedlikehald som skal til for å halde bustadane i god stand etter oppgradering. Dette er driftsutgifter som kommunen ikkje kan ta via investering. Her treng ein midlar og personell til å gjennomføre vedlikehald jamleg. Krav til vedlikehald startar den dagen personar tek til å flytte inn i bustaden, då «forfallet» startar på nytt.

Smalebakken/Røyslida

Eigedomsavdelinga førebur eit prosjekt der ein ynskjer å renovere heile Røyslida/Smalebakken. Bustadane er frå tidlig 70-talet, alle med krav om stor renovering.

4.4.4 Bumiljø og utemiljø

Uteområda rundt dei kommunale bustadane gror att og gir ikkje kjensle av å vere gode bumiljø. Ein har i fleire avdelingar arbeidd med å ansvarleggjere bebuarane og engasjere lokalmiljøet. Volda læringsenter har i samarbeid med tildelingskontoret og Styrk-arbeid gjennomført dugnad både i 2015 og 2016 med stor suksess. Ein ser eit stort behov for å gjere noko med infrastruktur rundt bustadane.

Helse, miljø og tryggleik:

Gjennom lang erfaring med bustadsosialt arbeid ser ein at det er vanskelig å gi rett hjelp til alle personane som bur i kommunale gjennomgangsbustader. Det bur personar der med ulike utfordringar, dette kan vere personar med psykiske eller fysisk plager, samt utfordringar i høve rusmisbruk, innvandrarar eller andre med sosiale utfordringar.

Ein opplever at svært mange av husværa gjennomgår unødig stor påkjenning gjennom hard og feil bruk. Dette er gjerne knytt til reinhald, bruk av kjøkken og VVS installasjonar, som vask, slukar m.m., samt lite fokus på lufting og luftfuktigheit i bustaden. Dette fører til at kommunen etter kort tid må pusse opp bustaden. Kommunen har få verkemiddel for å hente inn denne kostnaden av bebuar. Depositumskrav er stort sett det ein kan klare å hente inn frå bebuar. I den andre enden er ofte dette personar som har depositumsgaranti frå NAV. Dette gjer at det eigentleg handlar om å flytte pengar mellom tenester frå den same kommunale pengekassa.

Som huseigar har ein rett til å gjennomføre systematisk og periodisk tilsyn med fokus på helse-, miljø- og tryggleiksarbeid (HMT-arbeid). Eit slikt tilsyn ville tidlig kunne avdekke buutfordringar som er med på å auke vedlikehaldskostnaden til kommunen. Gjennom regelmessige HMT-tilsyn vil ein praktisk kunne viser bebuar og sette inn naudsynte tiltak for å motverke øydeleggingar. I bustader der kommunen ser behov for tiltak bør det etter kort tid gjennomførast nye tilsyn. Ved fleire tilsyn utan betring kan det vere grunnlag for å kople på ulike omsorgstenester som aktivt kan gå inn med ulike tenester til vedkommande.

Gjennom regelmessige HMT-tilsyn vil kommunen ha kontroll på kva husvære vi ofte må vere inne i med tiltak, eller kva husvære det kan vere lenger intervall på mellom tilsyna. Eit slikt systematisk arbeid ute i bustadane meiner vi vil medføre eit meir normalt vedlikehald, samt at kommunen vil få innsparingar i høve unødige utbetringar og utbetaling av depositumsgarantiar frå NAV. Ein stilling til det føremålet vil trulig vere "sjølvfinansierande". Det er ynskjeleg å kunne realisere ein slik stilling knytt mot eigedomsforvaltninga i Volda kommune.

4.5 Status og utfordringar hjå ulike målgrupper

4.5.1 Einslege mindreårige flyktningar

EM-tenesta i barnevernet har ansvar for busetjing og kvalifisering av einslege mindreårige flyktningar (EM). Tal EM som blir busett er bestemt med bakgrunn av oppmoding frå Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) og vedtak i kommunestyret. Dei som har fylt 18 år ved busetjing, eventuelt er oppunder 18 år, vert busett av programrådgjevarane ved Volda læringscenter. Som hovudregel bur alle EM først ei tid i kommunalt bufellesskap med døgnkontinuerleg bemanning. Med 40% bustadtilskot frå Husbanken kjøpte kommunen i 2010 ein bustad med plass til 10 ungdomar (Smiebakken bufellesskap), og i 2011 to bustader med plass til 2 ungdomar (Osgarden og Ottamarka). Ein del av kvalifiseringsløpet i starten er å lære seg å bu i Noreg, med stort fokus på vask, reinhald og generell informasjon. Dei fleste flyttar på eigen hybel på den private bustadmarknaden når dei er kring 18 år. Nokre få har behov for vidare trening og oppfølging i kommunal gjennomgangsbustad. Her jobbar ein aktivt med butrening for å sikre at dei kan flytte ut på den private bustadmarknaden så raskt som råd.

Dei fleste EM går eit utdanningsretta løp etter busetjing. Etter kvart kjem fleire i arbeid og i lærlingplass. Ei av utfordringane ein ser er at EM-tenesta ofte avsluttar oppfølginga av EM når dei fyller 20 år. Bur dei då framleis i kommunal bustad, er det som oftast ingen frå EM-tenesta som følgjer opp prosessen med å kome seg inn på den private bustadmarknaden.

4.5.2 Flyktningar

Sektor opplæring og oppvekst, ved Volda læringscenter, har ansvar for å busetje vaksne flyktningar og familiar. Tal flyktningar som blir busett er bestemt på bakgrunn av oppmoding frå IMDi og vedtak i kommunestyret. Ved busetjing er kommunen ansvarleg for å skaffe den første bustaden til flyktningane. Med 20% bustadtilskot frå Husbanken har kommunen sidan 90-talet kjøpt inn til saman 23 bustader til busetjing av einslege vaksne flyktningar og familiar i Nybråtet, Smiebakken og på Midtun.

Dei siste åra har om lag 2/3-del av flyktningane blitt busett frå Volda mottak. Mange av desse er einslege vaksne menn. Dei fleste har skaffa seg bustad sjølve på den private utleigemarknaden, medan dei var bebuarar ved Volda mottak. Med bakgrunn i at mottaket vart lagt ned med verknad frå 01.03.2017, vil denne modellen for «avtalt sjølvbusetjing» i mindre grad vere mulig å gjennomføre. Volda kommune må difor i større grad ta ansvar for å framskaffe bustader til busetjing av flyktningar i tida framover. Tilsette ved Volda læringscenter har eit nettverk i den private utleigemarknaden som må nyttast i arbeidet med framskaffing av private bustader, men muligheita til å busetje like mange flyktningar direkte i private bustader vil truleg verte mindre. Volda læringscenter vil ha større fokus på busetjing av barnefamiliar, og erfaring viser at det er vanskelig å skaffe eigna bustad til denne målgruppa på den private utleigemarknaden. Behovet for å nytte fleire kommunale husvære til busetjing av flyktningar i åra framover vil truleg auke.

Volda læringscenter gir burettleiing til alle nybusette vaksne flyktningar og barnefamiliar. Tema er ein del av introduksjonsprogrammet og skjer både praktisk i bustaden, og teoretisk gjennom informasjon på læringscenteret. Det er utvikla ein modell for burettleiing som alle skal gjennom i løpet av den første tida etter busetjing. Rettleiinga held fram så lenge det er behov, og flyktningane er under oppfølging av Volda læringscenter. Ei utfordring er oppfølging av flyktningar etter dei har avslutta introduksjonsprogrammet og framleis bur i kommunal bustad.

4.5.2 Personar med nedsett funksjonsevne, eldre

Avdelinga omfattar Barstadtun, Fjordsyn og Mork bustadar som omfattar 83 døgnbemanna omsorgsbustadar foreldre. I tillegg har avdelinga 24 omsorgsbustadar utan bemanning. I løpet av siste året ser ein resultat av dreining i tenestetilbodet til meir førebygging og tenester i eigen heim, som gjer brukarane i stand til å bu heime lenger. Mork bustadar er eit eldre bygg som er bestemt skal stengast, og prosessen med å planlegge erstatningsbustadar er i gong. Det vart i september 2015 starta ein prosess med å utgreie stenging av eit tal plassar i bemanna bustad, og føre ressursar over til område med større behov, t.d. kvardagsrehabilitering. Det handlar om å gi tenester der brukarane er.

Kommunen treng eit meir differensiert og individuelt tilrettelagt butilbod for personar med demens og psykiske lidningar. Demenssjukdomar som lewy body demens og frontallapp demens kan ha symptom som vrangførestillingar, psykose, aggressiv åtferd og hallusinasjonar jf. Omsorgsplan 3.6.1 og Demensplan 3.3. Bebuarane har behov for skjerming og ein til ein behandling. Slik situasjonen er i dag er det vanskeleg å gi

god nok behandling inne på forsterka skjerma eining i 2. etg. på Omsorgssenteret. Der er mykje aktivitet på ei forsterka skjerma eining med fellesmåltid, song, baking, trim osv. Denne type miljøbehandling fungerer godt for dei fleste personar med demensdiagnose. Men for pasientar med frontallapp demens og liknande er dette for mykje stimuli. Ein konsekvens av for mykje stimuli kan vere uynskt åtferd der det blir vanskeleg å skjerme medbebuarar.

Dei skjerma einingane må være små einingar med butilbod med plass til 3-4 pasientar. Når det gjeld utforminga av bustadene er det viktig at det blir sjølvstendige bustader med soverom og eiga stove innanfor eininga. Det er viktig gode skjermingsforhold. Vidare er det behov for vandreområder og eit uteområdet med hage som kan gi ro og trygghet til pasienten. Målet er å gi gode og individuelt tilpassa tenester til enkeltpersoner med spesielle omsorgsbehov.

4.5.3 Personar med nedsett funksjonsevne, utviklingshemma

Butenesta

Butenesta for funksjonshemma har 3 samlokaliserte bustadar med totalt 19 husvære. Alle bustadane har ein base for personale som og yter tenester til brukarar i nærområdet. I tillegg vert det ytt teneste til 14 personar som eig eller leiger eigne leilegheiter/hus i Volda.

Brukargruppa har enkeltvedtak på praktisk bistand og opplæring. Dette omfattar både praktisk hjelp i heimen samt hjelp til å kunne delta på ulike aktivitetar i fritida. Tenestetilbodet varierer frå 2 timar pr. veke til 168 timar i veka. Det meste av tenesteytinga går føre seg på kveld/helg, og i høgtid, då dei fleste har arbeid/aktivitetstilbod på dagtid.

Tenesta for funksjonshemma har starta arbeidet med å bygge 5 omsorgsbustader med felleshus på Doktorhaugen. Arbeidet er stoppa opp grunna klagar og ein arbeider no med alternativ plassering.

Barneavlastninga

I underetasjen på Fjordsyn er det 4 bustader som blir nytta til avlasting og barnebustader. I tillegg er det avsett ein bustad til fellesareal, med felles kjøkken, tv-krok, vaskerom m/badekar og kontor. Det er per i dag 12 born som nyttar avlastingstilbodet ved Fjordsyn. Fleire er der store delar av veka, men dei aller fleste har tilbod i helgar. I tillegg er det 2 born i heildøgntilbod (barnebustad).

Lokalitetane i underetasjen på Fjordsyn er bra, men små. Særskild gjeld dette fellesarealet, der kjøkken og TV-krok er i minste laget når 4 born og 4 vaksne er samla. Det er av faglege årsaker lagt opp til at borna et alle måltid saman og at ein har ein TV. Ein bør prøve å få utvida fellesarealet nedover mot lagerlokala snarast. Vidare bør kjøkkenet/eteplassen utvidast/byggjast om.

Vi veit at det er fleire born som i åra framover vil ha trong for avlasting i Volda kommune.

4.5.4 Rus og psykisk helse

Personar med rusmiddelproblem og/eller psykiske helseproblem er overrepresentert blant bustadlause og vanskelegstilte på bustadmarknaden. Bustad er avgjerande for helse, sjølvstende og deltaking. Kommunen vil sørge for at alle innbyggjarar har gode og trygge buforhold og ynskjer å legge til rette for fleksible og varige bustadløysingar i gode bumiljø, tilpassa den enkelte sitt behov. Med varig løysing meiner vi ein stad der ein kan bu utan tidsavgrensing. Gjennom råd og rettleiing vil vi legge til rette for at ein skal kunne leige eigen bustad eller få moglegheita for å kjøpe sin eigen bustad.

For personar med rusmiddelproblem eller psykiske lidningar er bustad ofte ein føresetnad for å kunne iverksette og lukkast med behandling og oppfølgingstenester. Bustad kan førebygge risiko for tilbakefall og redusere behovet for opphald på institusjon.

Brukarar med vedtak på tenester frå rus og psykisk helseteneste har opplevd, både i Kløvertunvegen, brakke Myrtun og modulane ved Maurtua, å bu i midlertidige husvære over fleire år. I Kløvertunvegen hadde kommunen tre bebuarar med ei butid på 3,5 år og tre med eitt års butid. Nokon flytta direkte frå Kløvertunvegen til midlertidige husvære på Maurtua. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med bruk av modul Myrtun i 2014 og 2016 og konkluderte med at det berre er eit forsvarleg butilbod i inntil 5 veker.

Rus og psykisk helseteneste gjennomførte i 2012 ei kartlegging av alle brukarar med vedtak om kommunale helse og omsorgstenester. Ein valde ut brukarar med butid ut over 3 år og kartlagde andre moglegheiter. Dei

aller fleste av desse brukarar viste seg å vere for marginalisert til å kunne leige privat. 15 brukarar hadde frivillig forvaltningsavtale og rustenesta arbeidde systematisk saman med brukarane med nedbetaling av gjeld.

Konklusjonane av kartlegginga var mellom anna å bygge 8 rusbustader eller småhus, med moglegheit for å bemanne desse etter kvart som hjelpebehovet aukar, bygge erstatningsbustader for dei midlertidige husværa i Kløvertunvegen og vurdere å utvide tilbodet med psykiatribustader.

Kommunen har i førre planperiode utvida tilbodet med omsorgsbustader i rus og psykisk helseteneste frå 9 bustader med heildøgnsbemanning i 2010, til 16 omsorgsbustader i 2016. I tillegg har ein utvida tilbodet med heildøgnsomsorg til 4 heimebuande i eigen eigd bustad og 3 brukarar i leigd bustad. Bakgrunnen for utbygginga er nedbygging av institusjonsplassar i spesialisthelsetenesta og tverrfagleg spesialisert rusbehandling. Kravet om å ta i mot utskrivingsklare pasientar frå 2017 vil leggje ytterlegare press på døgntenester for denne målgruppa.

Eininga jobba vidare saman med eigedomsavdelinga om å starte bygginga av sju hardbruks omsorgsbustader/ROP-bustader på øvre Rotset, som kommunestyret vedtok i sak 127/16 den 27.10.16 å starte bygginga av sju hardbruks omsorgsbustader/ROP-bustader på øvre Rotset. Dei fleste som over tid budde i ulike midlertidige husværa har fått tilbod om kommunale gjennomgangsbustader, men har behov for tett oppfølging for å klare å bu. Bustadane er berekna ferdig oppsett innan utgangen av januar 2018. Det er viktig at det vert knytt bemanning til desse bustadane, både for å kunne gi forsvarleg og verdig helsehjelp og for å unngå situasjonen vi hadde rundt dei midlertidige husværa i Kløvertunvegen og på Maurtua.

I kartlegginga i 2012 vart det foreslått å erstatte dei midlertidige husværa i Kløvertunvegen, og seinare modulane ved Maurtua. Det er i samarbeid med NAV og eigedomsavdelinga bestemt å ikkje erstatte dei midlertidige husværa. Dette fordi kommunen ynskjer å leggje til rette for varige bustader. Med bakgrunn i den gode gjennomstrøyminga ein har i dei kommunale gjennomgangsbustadane, ser ein det ikkje som naudsynt å ha 4-6 midlertidige husværa. Ein tenkjer at det er nok med eitt midlertidig husvære, modul Myrtun.

Statens helsetilsyn har varsla alle kommunane om tilsyn av tenestetilbodet til personar med samtidig rusliding og psykisk liding (ROP-liding). Bakgrunnen for tilsynet er at det i 2016 vart gjennomført ei risikovurdering av tenestene til brukarar med samtidig ROP-liding. Risikovurderinga viste at tilbodet til personar med samtidig rusliding og psykisk liding kan svikte innan både spesialisthelsetenesta og kommunale helse- og omsorgstenester.

Dei tre områda som ble rangert som mest risikoutsette er:

- manglande samtidig og integrert behandling i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling
- brukar/pasient får ikkje tilpassa bustad, inkludert ikkje tilpassa innhald av tenester i bustaden
- mangelfull utredning, vurdering og diagnostisering (både somatisk, psykisk helse samt rusavhengigheit)

Kartlegginga kommunen gjennomførte i 2015 viser at denne målgruppa har færre bustadlause og butida i midlertidig husvære har gått ned. Fokuset for kommunen framover blir å kunne tilby tilpassa bustader og tilpassa tenester i bustad.

4.5.5 Bustadlause og sosialt og økonomisk vanskelegstilte

I tillegg til ansvar for midlertidig butilbod etter Lov om sosiale tenester i NAV § 27, har NAV ei plikt til å medverke i kommunen sitt bustadsosiale arbeid jf. § 15 i lova. NAV-kontoret vil i hovudsak ha kjennskap til behovet for bustadar til økonomisk og sosialt vanskelegstilte, og medverknadsansvaret vil særleg gjelde ovanfor desse. NAV-kontoret skal vere merksam på busituasjonen til familiar med born og unge, vanskelegstilte ungdom og personar i overgangs- eller etableringsfasar.

Dette medverknadsansvaret er både generelt og individuelt, og inneberer at Nav-kontoret skal:

Strategisk:

- Bidra med sin kunnskap i den kommunale planlegginga om korleis bustadproblem kan løysast for vanskelegstilte.
- Gjere andre kommunale organ kjent med behovet for ordinære bustadar og tilpassa bustadløysningar.
- Samarbeide med andre instansar, som Husbanken, om tiltak som kan lette situasjonen for vanskelegstilte på bustadmarknaden.

Operativt

- Tilby tenestemottakar råd og rettleiing for å bidra til å sikre ein tilfredsstillande busituasjon. Dette kan vere i form av økonomisk rådgiving, informasjon om økonomisk stønad, informasjon om kommunale og statlege låne- og tilskotsordningar, og bistand til å søke kommunal bustad og andre ordningar for etablering i bustad.
- Bistå tenestemottakarar som kan ha behov for tenester i bustaden, for eksempel ved å etablere kontakt med kommunale helse- og omsorgstenester.
- Råd og rettleiing i høve korleis gå fram for å skaffe seg bustad.

4.6 Ulike bustadsosiale prosjekt i Volda kommune

4.6.1 Frå mellombels til varig bustad

Prosjektet starta i 2013 og prosjektleiar starta i stillinga i oktober 2013. Målet med prosjektet var å få til ei betre gjennomstrøyming i dei kommunale bustadane generelt og spesielt for målgruppa innanfor rus og psykisk helseteneste. Hovudfokuset har vore og få til ein god overgang for tildeling av bustadar, gjennom å utarbeide nytt søknadsskjema og nye kriterier for tildeling.

Sektor helse og omsorg ved tildelingskontoret tok over ansvaret for tildeling av kommunale gjennomgangsbustader i mars 2014. Gjennom heile prosjektperioden har det vore jobba godt med gjennomstrøyming slik at kommunen ved utgangen av 2015 stod med ledige bustader. Kommunen byggjer om fleire av bustadane til universell utforming, slik at vanskeligstilte kan bu lenger i eigen bustad før ein treng bustad med høgare omsorgsnivå.

I prosjektperioden fekk åtte av dei som har budd i kommunal gjennomgangsbustad kjøpt sin egen bustad. Prosjektet er ferdigstilt hausten 2016 og det vart oppretta ei fast 60% stilling på tildelingskontoret.

4.6.2 God og effektiv busetjing av flyktningar

Som følgje av at Volda er ei av IMDi sine satsingskommunar for busetjing og integrering av flyktningar gjennom K+ samarbeidet, er kommunen i posisjon til å søkje ei rekke tilskot på feltet, m.a. frå Husbanken. I 2011 fekk kommunen kompetanseutviklingstilskot frå Husbanken til prosjektet «Sjølvstendig bustadkarriere for flyktningar» (sjå pkt. 4.6.6). Sidan 2013 har kommunen vore med i Husbanken si målgruppesatsing for god og effektiv busetjing av flyktningar. I 2014 fekk kommunen innvilga kompetansetilskot frå Husbanken til prosjektet «God og effektiv busetjing av flyktningar i Volda kommune». Målet med prosjektet var å utvikle og implementere metodar for «Frå leige til eige» (sjå pkt. 4.6.3) og «Privat leige av bustad» (sjå pkt. 4.6.4). Husbanken sette som vilkår for tildeling av tilskotet at kommunen deltok i prosjektnettverk og utviklingsprosjektet «Å koordinere det fragmenterte» (pkt. 4.6.5) i regi av Møreforskning AS.

4.6.3 Leige før eige

«Leige før eige»-modellen gjer leigetakarar i stand til å kjøpe bustaden dei leiger. Dette kan gjerast på fleire måtar, og i prosjektet har vi sett på kva som har fungert i andre kommunar og tilrådingar frå Husbanken. I prosjektrapporten vert det konkludert med at Husbankens universalmodell for «Leige før eige» bør leggjast til grunn for Volda kommune sitt vidare arbeid med modellen.

«Leige før eige» kan ein oppnå ved at kommunen kjøper ein bustad tilpassa ein bestemt husstand sine behov. Bustaden bør vere tilpassa over lengre tid, og dette fordrar at husstanden sine framtidige behov er kartlagt. Det må avklarast ansvar og organisering ved implementering av «Leige før eige»-modellen i kommunen. Modellen fordrar m.a. at den som arbeidar med Husbankens verkemiddel i kommunen er involvert, i tillegg til eigedomsavdelinga.

Nokre kommunale utleigebustader framstår som klare for sal, andre treng renovering eller seksjonering. Alternativt kan ein kjøpe eller byggje eigna objekt til føremålet. Ein kan også prøve ut ein variant av modellen der kommunen hjelper flyktningar og bebuarar i kommunale bustadar til å kjøpe bustader som ligg ute for sal. Vi er kjende med at fleire flyktningar og leigetakarar i kommunale bustader har potensiale og ønskjer å kjøpe eigen bustad. For å få utløyst dette potensiale treng dei informasjon og rettleiing, samt praktisk hjelp og tilgang til verkemidlane frå Husbanken. Ei utfordring vi ser er at kommunen har låg ramme for startlån. I 2016 var ramma for startlån på 9 million. Med dagens bustadpriser vil dette halde til fullfinansiering av om lag tre

bustader. Låneramma på startlån må difor aukast om ein skal arbeide meir systematisk med «frå leige til eige»-modellen.

I k-sak 4/16 handsama 28.01.16 har kommunestyret løyvd ei ramme på kr 6 mill, utover det som vert utløyst i bustadtilskot, for kjøp/bygging av bustader til flyktningar. Bustadene skal vere sjølvfinansierande, og finansierast ved låneopptak, bustadtilskot frå Husbanken og husleige. Låneramma kan nyttast til å implementere og prøve ut «Leige før eige»-modellen.

4.6.4 Privat leige av bustad

Kommunen har som mål å sikre gjennomstrøyming i kommunale bustader og få fleire ut av kommunale husvære og over på den private bustadmarknaden. Volda har ein stor privat utleigemarknad som i aukande grad har blitt nytta til framskaffing av bustader for busetjing av flyktningar. Busetjing av nye flyktningar direkte på den private bustadmarknaden, har ført til at mange flyktningar ikkje blir leigetakarar i kommunale gjennomgangsbustader. Privat leige av bustad gir ein viss grad av fridom og sjølvstendigheit på bustadmarknaden.

Målet i prosjektet «*Privat leige av bustad*» var å samanfatte suksessfaktorar ved å nytte den private utleigemarknaden til busetjing av flyktningar. I prosjektperioden hadde vi besøk av NIBR (Norsk institutt for by- og regionsforskning) i Volda, som gjorde ei casestudie av korleis kommunen arbeidar med «avtalt sjølvbusetjing» av flyktningar, konsekvensar av at busetjingsklare flyktningar i asylmottak skaffar seg bustad sjølve, og analyserte fordelar og ulemper ved dette. Informantar i studien var busette flyktningar i Volda som har skaffa bustad sjølve, strategisk og operativt nivå i kommunen; politikarar, rådmannen og tilsette som arbeidar med busetjing av flyktningar og bustadsosialt arbeid.

Volda har gode erfaringar med å nytte «avtalt sjølvbusetjing» som verkemiddel i busetjings- og integreringsarbeidet. Det avlastar kommunen i arbeidet med å framskaffe bustader og flyktningane tek i større grad ansvar for eigen busetjingsprosess, og blir på den måten i større grad sjølvstendige på bustadmarknaden. «Avtalt sjølvbusetting» har i all hovudsak blitt realitet ved at tidlegare bebuarar ved Volda ordinære asylmottak sjølv har skaffa seg bustad i Volda, for så å søkje om busetjing i kommunen. Det er få bebuarar frå andre mottak i landet som har skaffa seg bustad sjølve i Volda. Som følgje av at Volda mottak no er nedlagt, vil denne modellen for «avtalt sjølvbusetjing» i mindre grad vere aktuell å nytte ved busetjing av nye flyktningar i Volda.

Tilsette i flyktningarbeidet har ofte kontakt med private huseigarar, og formidlar mange private bustader til nye flyktningar som skal busetjast. Ved tilgang på ledig bustad kontaktar kommunen IMDi og ber dei søke ut aktuelle flyktningar for busetjing i kommunen. Det er etablert rutinar for bruk av den private leigemarknaden itil busetjing av flyktningar.

4.6.5 Å koordinere det fragmenterte

Formålet med prosjektet «Å koordinere det fragmenterte» var å sikre meir heilskapleg og koordinerte bustadsosiale tenester, og betre samhandlinga i det bustadsosiale arbeidet, og slik styrke kommunen sitt arbeid med å hjelpe vanskeligstilte på bustadmarknaden. Gjennom prosjektet fekk tilsette og politikarar kome saman og diskutere måten ein organiserer, kommuniserer og utvekslar informasjon i det bustadsosiale arbeidet. Vi fekk også møte andre kommunar og dele erfaringar på tvers av kommunegrenser. For å avdekke forbettringspotensiale og identifisere styrke og utfordringar i det bustadsosiale arbeidet, gjennomførte Møreforskning ei nettverksanalyse basert på møter med prosjektgruppa og spørjeundersøking til tilsette og politikarar. Funn og resultat har Møreforskning samanfatta i notatet: «Samordning av bustadsosialt arbeid i Volda kommune».

Rapporten seier noko om dei viktigaste styrkane i det bustadsosiale arbeidet i Volda kommune, utfordringar med samordning og ansvarsdeling i det bustadsosiale arbeidet og mangel på formelle møtepunkt.

Det vart i løpet av prosjektperioden gjennomført idédugnad og gruppearbeid. Tema for gruppearbeidet: Kva tiltak kan Volda kommune gjere for å betre koordineringa av det bustadsosiale arbeidet, inkludert mellom politikk, administrasjon og i forhold til eksterne partar, og kva tiltak må til for å løyse utfordringar knytt til tilpassa bustadar.

Møreforskning oppsummerer at kommunen har kome godt på veg med den nye organiseringa av det bustadsosiale arbeidet, men har utfordringar å jobbe vidare med knytt til samordning (Vedlegg 5)

4.6.6 Burettleiing og sjølvstendig bustadkarriere for flyktningar

Prosjektet «Sjølvstendig bustadkarriere for flyktningar» starta i 2011. Målet var å etablere gode rutinar i arbeidet med sjølvstendig bustadkarriere. Det vart utarbeidd ein modell for burettleiing av nykomne flyktningar, som aktivt er i bruk i det grunnleggjande kvalifiseringsarbeidet. Programmet er bygd opp i tre fasar og seks modular, og skal sikre riktig informasjon til rett tid. Informasjonen blir gitt av tilsette og samarbeidspartnarar i flyktningarbeidet, til deltakarar i introduksjonsprogram og einslege mindreårige flyktningar. Burettleiinga vert gjeve både på individ- og gruppenivå; i bustaden, i samtale med kontaktperson og i undervisning ved Volda læringssenter.

Det er utarbeidd rutinar og malar for praktisk oppfølging av bustadkarriere for flyktningar. Flyktningar med lang butid i kommunale gjennomgangsbustader fekk tilbod om samtale, bistand og oppfølging av tilsette i flyktningarbeidet og husbankansvarleg, for å kome seg over på den private bustadmarknaden. Resultatet vart m.a. auka fokus på gjennomstrøyming i gjennomgangsbustader, nokre fekk leige privat bustad og nokre kjøpte seg eigen bustad.

5 MÅL, STRATEGIAR OG TILTAK

5.1 Overordna mål i det strategiske bustadsosiale arbeidet

Det er ein overordna strategi å setje bustadsosiale mål og tiltak i ein heilskapleg samanheng og sjå fleire av kommunen sine handlingsplanar i samanheng. Målet er å knyte den bustadsosiale handlingsplanen tettare saman med helse og omsorgsplanen og kommuneplanen. Bustadsosiale mål og tiltak skal vere sektorovergripande, og bør difor vere ein del av kommunen si planforankring for mellom anna å leggje til rette for økonomisk bindingar til gjennomføring av tiltak.

”Alt heng saman med alt”

Kva som vert gjort innanfor eit tenesteområde får konsekvensar for andre område, og for den vanskelegstilte som treng hjelp. Utan ei felles forståing for strategiske mål vil desse truleg opplevast som lite realistiske hjå operative organ. Uavhengig av nivå i forankringsprosessane, blir medverking og eigarskap sett på som sentrale element.

Det er behov for ein klar organisasjonsstruktur med tydeleg ansvarsdeling og retningslinjer for gjennomføring av ulike arbeidsoppgåver. Dette føreset at kommunen har klare operative mål og god kjennskap til verkemidla med tilfredstillande rammer. Det er behov for oversikt over bustadmarknaden og over ulike vanskelegstilte grupper. Vidare er det viktig med tydeleg ansvarsdeling og bustadfagleg kompetanse. Kommunen må ha ein strategisk plan som tek høgde for dei sosiale utfordringane og potensielle løysingar.

Modellen som ligg føre i handlingsplanen jf. punkt 3.2, saman med klåre operative mål og tiltak i den bustadsosiale handlingsplanen vil gi kommunen eit godt styringsdokument.

Regjeringa har fastsett desse måla og innsatsområda:

Nasjonale mål	Prioriterte innsatsområde
1 Alle skal ha ein god stad å bu	- Hjelp frå midlertidig til varig bustad - Hjelp til å skaffe ein eigna bustad
2 Alle med behov for teneste, skal få hjelp til å meistre buforholdet	- Forhindre utkastingar - Gi oppfølging og tenester i heimen
3 Den offentlige innsatsen skal vere heilskapleg og effektiv	- Sikre god styring og målretting av arbeidet - Stimulere til nytenking og sosial innovasjon - Planlegge for gode bumiljø

Særleg innsats overfor barnefamiliar og unge

Bustaden og nærområdet utgjer ei viktig ramme for barn og unge sin oppvekst. Bustaden og bumiljøet er viktig for barn og unge her og no, men også for å hindre at dårlege levekår går i arv. Regjeringa vil difor forsterke

innsatsen overfor barn og unge som ikkje bur bra.

Resultatmål 1:	Utleiebustad for barnefamiliar skal være av god kvalitet og i eit trygt bumiljø
Resultatmål 2:	Midlertidige butilbod skal bare unntaksvis nyttast av barnefamiliar og unge, og slike opphald skal ikkje vare meir enn tre månadar
Resultatmål 3:	Bustadløyse blant barnefamiliar og unge skal førebyggjast og reduserast

Bustadsosialt arbeid er først og fremst institusjonalisert gjennom Husbanken si verksemd, men det operative bustadsosiale arbeidet ligg til kommunane. Ein konsekvens av samhandlingsreforma er at kommunen får eit større ansvar for å sikre eit godt bustad og tenestetilbod til personar som på ulike måtar har behov for kommunale tenester.

5.2 Delmål og tiltak

5.2.1 Smalebakken/Røyslidvegen

Eigedomsavdelinga førebur eit prosjekt der ein ynskjer å renovere heile Røyslida/Smalebakken. Bustadane i dag er frå tidlig 70-talet, alle med krav om stor renovering.

Renovering av bustadane opnar opp moglegheiter for nytenkjande og arealeffektiv planløyning. Dette vil auke kapasiteten på husvære innanfor same tal bygningar. Kommunen vil i forbindelse med prosjektet sette krav til levkår og inkludering der ein vil legge til rette for at personar med ulike fysiske og psykiske utfordringar kan busetjast i same miljø. Dette krev omgjerung av alt husvære og uteområde til universell utforming. I planane som blir presenterte vil ein ta høgde for tryggleik og trivsel der ulike bugrupper skal kunne bu og trivast i same miljø. Det blir lagt fokus på sosiale møteplassar på eit oversiktlig område for vanskelegstilte som er tildelt husvære. Svært liten del av kommunale gjennomgangsbustadar er tilrettelagt for dette i dag. Prosjektet vil såleis bere karakter av at kommunen satsar på sine overordna planar og har folkehelseperspektivet med seg.

Området er gunstig med plassering i nærleik av tenestene og andre samfunnsfunksjonar som skule/barnehage, butikkar med meir. Prosjektet vil kunne være med på å løyse mange av utfordringane ein har med bustadsosialt arbeid. Husbanken er orientert om prosjektet og synast det er spennande. Ein ser moglegheiter for å kunne søkje om tilskott til prosjektet sjølv om dette ikkje direkte er nybygg, då kommunen tenkjer nytt for å gjere seg nytte av byggkropp med tanke på klima og miljø. Ein tek vare på det som ein kan bruke av byggkroppen, setter dette saman på ny arealeffektiv måte, med ny god standard som stetter dagens krav til kommunale gjennomgangsbustadar. Bygningane i området vil ha ulik utforming og storleik som gjer at ein kan tildele bustadar til mange ulike grupper bebuarar. Her ynskjer ein å oppnå god integrering og eit ope og oversiktlig tilrettelagt bumiljø. Hovudhusværa vil bli meir arealeffektive med same funksjon som i dag med likt tal bebuarar. Talet på hyblar vert dobla. Hyblar som i dag er svært ueigna, vil bli tilpassa gode levkår for einslige med behov for gjennomgangsbustad.

5.2.2 Frå Leige til eige

Administrasjonen ser føre seg avhending av kommunale bustadar der vi eig saman med private (sameige). Dette kan skje gjennom sal på den opne marknaden, eller ved leige til eige prosjekt for å skape busetjing av vanskelegstilte inn i allereie etablerte sameige. Å være kommunal eigar inn i sameige med private personar har vist seg svært krevjande både for kommunen og øvrige eigarar, men å setje andre i stand til å være eigar på lik linje med andre vil være god busetjing. Dei husværa som kommunen ser for seg kan leggest ut for sal er Ottamarka 13 A, Osgarden 3B, Midtun 2. Dette er lettselde husvære som er gunstige både med tanke på å prøve ut modellen «frå leige til eige» eller sal.

Nokre husvære har fått tilskot frå Husbanken, som vert avskrive over 20 år. Vi vil måtte betale attende delar, dersom sal vert gjennomført før tilskotet er avskrive, eller nytte desse til reinvestering i nye utleigebustader. Alternativt må det vurderast om tilskotet frå Husbanken kan overtakast av kjøpar og nedskrivas etter reglar for det individuelle bustadtilskotet, slik det m.a. har blitt gjort i Fræna-modellen. Avklaringar vil måtte gjerast ved val av løyning. Ved avhending omdisponerer kommunen gjennomgangsbustadane til ein meir arealeffektiv drift, der ein faktisk får færre bygg å forvalte, men fleire husvære å tilby i ein pressa bustadmarknad. Det er lagt opp til at Røyslida/Smalebakken prosjektet vil gi mellom 10-15 fleire husvære.

5.2.3 «Lære å bu»

Etablere bustadskule saman med driftsavdelinga med oppfølging av bebuarane i gjennomgangsbustadane. Ansvar for eittårssamtalar, oppfølging leigekontrakter og tilsyn frå eigar ein til to gongar i året. For å lukkast i dette arbeidet ynskjer kommunen å tilsette ein person knytt til eigedomsavdelinga og auke bustadkoordinatorstillinga i Sektor Helse og omsorg frå 60% til 100% stilling.

Prosjektet «frå mellombels til varig bustad» vart ferdigstilt hausten 2016, og gjekk då over i ei 60% fast stilling ved tildelingskontoret (sjå pkt. 4.6.1). I evalueringa av prosjektet, og i løpet av 2016 når dette har vorte ein del av den faste drifta, erfarer vi at det er vanskeleg å løyse oppgåvene som er lagt til denne stillinga innanfor denne stillingsprosenten. Syner til at prosjektstillinga skulle vere ei styrke for rus og psykisk helseteneste, men allereie i prosjektperioden har den også følgd opp brukarar innanfor andre tenestekområder. Det bur pr i dag flyktningar i 40 kommunale gjennomgangsbustader, og også mot m.a. denne gruppa gjer bustadkoordinator ein viktig jobb for å følgje opp i høve kontraktar, gi burettleiing, samtalar vedrørande vidare bukarriere og dermed sikrar gjennomstrøyming i bustadane.

Syner også til nemnde utfordringar under pkt. 4.5.2 Sektor opplæring og oppvekst (busetjing og kvalifisering av flyktningar), samt under pkt. 4.5.1 Barnevernstenesta (einslige mindreårige flyktningar), ved at oppfølginga frå dei oftast vert avslutta når introduksjonsprogrammet er avslutta/ ved fylte 20 år. Bur dei då framleis i kommunal bustad er det ingen som følgjer opp prosessen med å kome inn på den private bustadmarknaden m.m. Her ser ein det som viktig at bustadkoordinator ved tildelingskontoret kan sikre gode prosessar vidare. For å unngå å måtte innsnevre tilbodet bustadkoordinator ved tildelingskontoret gir, til å gjelde brukarane med vedtak innan helse og omsorg, er det naudsynt med ei auke i stillinga med 40%.

5.2.4 Rop-bustader med bemanning

Ein har alle dei åra kommunen har nytta midlertidige husvære meir som permanente bustader til brukarar med ROP-lidingar hatt ei kjensle av å ikkje kunne gi gode nok tenester. Dette har synt att i klager til kommunen og ulike medieoppslag. Bygging av omsorgsbustader til denne målgruppa er eit forsøk på å gi desse brukarane dei verdige tenestene dei har krav på. For å kunne yte tenester med andre føresetnader enn rus og psykisk helseteneste har gjort for bebuarar i Kløvertunvegen og modulane ved Maurtua, er det nødvendig å knytte stadleg bemanning til desse omsorgsbustadane.

5.2.5 Omsorgsbustader for utviklingshemma

I kommunen er det 18 omsorgsbustader for utviklingshemma fordelt på tre samlokaliseringar. I oktober 2016 var planen at den fjerde samlokaliseringa skulle ferdig med fem nye omsorgsbustader. Undervegs har reguleringsarbeid forseinka prosessen, samt også spørsmål om plasseringa er fornuftig. Kommunen er i dialog med pårørande og vurderer vidare strategi for prosjektet.

Vidare er det rett og signalisere at nye ungdommar har nådd tenåra, og at ein i planperioden for denne planen må starte ein prosess for å kartlegge ynskjer og behov for komande vaksne utviklingshemma. Kommunen kan ikkje basere seg på at utskifting i eksisterande bustader løyser framtidige bustadbehov for personar i denne målgruppa.

5.2.6 Auka bemanning ved barneavlastninga

Lagt inn i budsjettet for 2018

5.2.7 Utviding av areal ved Fjordsyn

Avlastinga for barn og unge starta opp i underetasjen på Fjordsyn i juni 2014. Det var 9 born/unge vaksne som nytta seg av avlastingstilbodet i dei 4 bustadane ein då disponerte.

I løpet av dei 2 åra dette samlokaliserte tilbodet har fungert, har behovet for avlasting auka mykje. Det er i dag 13 barn/unge vaksne som mottok tenester ved avlastinga, fortsatt i dei 4 bustadane. I tillegg vart den første barnebustaden etablert i mai 2015, og den andre i august i år. Dette har medført at ein i dag har 2 bustader som det ikkje er mogeleg for andre born å bu i, då desse bustadane er heimen til 2 barn på 9 og 12 år. Per i dag har ein ikkje høve til å gi avlasting til fleire born og unge i Volda.

Born som får tilbod om avlasting har ikkje behov for eigne bustader, og det vil difor vere ei betre og rimelegare løysing å innreie 2 soverom med toalett. I felles arealet har ein dessutan tilgang til å nytte badekar/dusj samt at

alle måltida for borna i avlasting blir gjennomført der i fellesskap. Ved å utvide med eit større fellesrom/stove vil ein kunne ha plass til alle borna som har avlasting på same tid. Dette er ikkje mogeleg no.

Å drifte reserveløysingar, som ein av og til må gjere no, er kostbare løysingar. Ein får på denne måten ikkje fullt ut utnytte personalressursane slik ein vanlegvis kan gjere når fleire arbeider saman. Ein må bemanne 1:1 sjølv om hjelpebehovet ikkje krev det, dette grunna den fysiske plassering av tenestetilbodet.

Behovet for avlasting og barnebustad har auka mykje siste åra. Dette er ei lovpålagd teneste som skal sikre foreldra ro og kvile frå særlege tyngande omsorgsoppgåver. Det er difor viktig at foreldra er nøgde med tilbodet som blir gitt. Ved utviding av arealet i underetasjen ved Fjordsyn, meiner ein at det vil det kunne stette tilbodet i åra framover.

5.2.8 Einehusvære til vanskelegstilt

Midlertidige husvære skal som vist til tidlegare i pkt. 4.5.2. vere i ei akutfase der ein står utan tak over hovudet. Det kan vere vanskeleg å finne gode løysingar for brukarar med samansette lidingar. Ein har i Volda kommune tenkt å dekkje behovet til denne målgruppa ved bygging av samlokaliserte omsorgsbustader/ROP-bustader.

Ein av føresetnadene for kommunale helse og omsorgstenester er at det er frivillige tenester og at ein pliktar å ta med brukarperspektivet i arbeidet. Vi skal sørje for at dei som bur i kommunen tilbys nødvendige helse- og omsorgstenester og medverke til å skaffe bustader til personar som sjølv ikkje kan ivareta sine interesser på bustadmarknaden, herunder bustader med særlege tilpassingar og med hjelpe- og vernetiltak til dei som treng det, jf. §§ 3-1 og 3-7 i lov om kommunale helse- og omsorgstenester.

Brukarane har rett til å medverke ved gjennomføring av helse- og omsorgstenester og tenestetilbodet skal så langt som mogleg utformast i samarbeid med brukaren, jf. §§ 3-1 og 3-2 i pasient og brukarrettighetslova. Sektor helse og omsorg vurderer det difor som naudsynt å etablere einehusvære, med bakgrunn i at vedkomande verken kan nyttiggjere seg samlokalisert omsorgsbustad eller kommunal gjennomgangsbustad.

5.2.9 Individuelt tilrettelagte bustader for personar med demens og psykiske lidingar

Kommunen treng eit meir differensiert og individuelt tilrettelagt butilbod for personar med demens og psykiske lidingar. Dei skjerma einingane må vere små einingar med butilbod med plass til 3-4 pasientar. Utforminga av bustadene er det viktig at det blir sjølvstendige bustader med soverom og eiga stove innanfor eininga. Det er viktig gode skjermingsforhold. Vidare er ein i behov av vandreområder og eit uteområde med hage som kan gi ro og tryggleik til pasienten. Målet er å gi gode og individuelt tilpassa tenester til enkeltpersoner med spesielle omsorgsbehov.

5.2.10 Framskaffing og formidling av privat husvære til flyktningar

Ei av utfordringane i oppfølginga av flyktningar og einsleg mindreårige flyktningar (EM) er at dei framleis bur i kommunal gjennomgangsbustad etter at EM-tenesta og programrådgjevarane avsluttar tenestene sine. Det er ingen med ansvar for å følgje opp prosessen med å kome seg inn på den private bustadmarknaden. Det er behov for vidare oppfølging særleg i prosessen med å kome seg ut av kommunal bustad og inn på den private bustadmarknaden. Ein må arbeide for å sikre gode prosessar og rutinar på dette i det bustadsosiale arbeidet i kommunen.

5.2.11 Organisering

I planperioden for 2009 - 2014 var organisering av det bustadsosiale arbeidet eit av tiltaka ein skulle jobbe med. Det har vore gjort nokre endringar, jf. punkt 3 i planen. Kommunen ser fortsatt å ha nokre utfordringar i høve det strategiske bustadsosiale arbeidet, samt kvar nokre operative oppgåver best kan løysast. I samarbeid med rådmannen vil det setjast ned ei tverrsektoriell arbeidsgruppe som skal jobbe med desse spørsmåla og utfordringane.

6 Handlingsplan 2017 – 2020

	Tiltak	Ansvarleg	Tidsramme	Kommentar
1	Renovering og utbetring i Smalebakken og Røyslidvegen	Eigedom	2016 - 2020	
2	Kjøp/bygging av bustader til flyktningar, ev. gjennom «Frå leige til eige»-modellen.		2017-2020	Løyvd låneramme på kr 6 mill. i k-sak 4/16, vedteke 28.01.16.
3	”Å lære å bu” - 1,4 nye årsverk miljøterapeut/miljøarbeider/ drift til oppfølging gjennomgangsbustadar, 1-års samtalar og oppfølging leigekontrakter, tilsyn HMT - Bustadskule	Helse og omsorg, oppvekst og opplæring, eigedom	2017-2020	
4	ROP-bustader m/bemannning Ferdigstilt januar 2018, bemanning frå 2018	Eigedom og helse og omsorg	2017-2018	
5	Omsorgsbustader for utviklingshemma	Eigedom	2017-2020	
6	Auka bemanning barneavlastninga 4 årsverk	Helse og omsorg	2017-2020	
7	Utviding av areal Fjordsyn, eit fellesrom og to rom med toalett til barneavlastninga	Eigedom	2017	1 250 000
8	Einhusvere til vanskeligtilt	Eigedom og helse og omsorg	2017-2018	
9	Individuelt tilrettelagt butilbod for personar med demens/psykiske lidingar	Eigedom og helse og omsorg	2017-2020	
10	Framskaffing og formidling av private husvære	Opplæring og oppvekst	2017-2020	
11	Organisering av bustadsosialt arbeid	Tverrsektoriell arbeidsgruppe vert sett ned av rådmannen	2017-2020	

7. Offentlige dokumenter

- Bolig for velferd - nasjonalt strategi for boligsosialt arbeid 2014 - 2020
- Meld. St. 17 (2012-2013) *Byggje – bu – leve. Ein bustadspolitikk for den einskilde, samfunnet og framtidige generasjonar.*
- Meld. St. 6 (2012-2013) *En helhetlig integreringspolitikk. Mangfold og fellesskap.*
- Meld. St. 30 (2011-2012) *Se meg! En helhetlig rusmiddelpolitikk, alkohol – narkotika – doping.*

- Rundskriv. Hovednr.35 – *Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen*. Arbeids- og velferdsdirektoratet
- NOU 2011:15. *Rom for alle. En sosial boligpolitikk for fremtiden*.
- St.meld. nr. 47 (2008-2009) *Samhandlingsreformen. Rett behandling – på rett sted – til rett tid*.
- St.meld. nr. 37 (2007-2008) *Straff som virker – mindre kriminalitet - tryggere samfunn* (kriminalomsorgsmeldingen)
- Riksrevisjons undersøkelse av tilbudet til de vanskeligstilte på boligmarkedet. Dokument nr. 3:8 (2007-2008)
- *På vei til egen bolig*. Publikasjonsnummer H-2188
- St. meld. nr. 23 (2003-2004) *Om boligpolitikken*
- NOU 2002:2 Boligmarkedene og boligpolitikken
- St. meld. nr. 50 (1998-99) *Utjamningsmeldinga. Om fordeling av inntekt og levekår i Noreg*.
- Møreforskning Volda: Notat 1/2015 «Samordning av bustadsosialt arbeid i Volda kommune». Delrapport 1 frå kommunetanseutviklingsprosjektet «Å koordinere det fragmenterte».
- Prosjektrapport Volda kommune: «God og effektiv busetjing av flyktningar i Volda kommune». November 2016.

Kjelder:

Kommunestatistikk Volda 2014

<https://mrfylke.no/Tenesteomraade/Plan-og-analyse/Statistikk-og-analyser/Kommunestatistikk>

Kommunal og moderniseringsdepartementet: Ny kommune

<http://www.nykommune.no/>

SSB Innvandrere etter innvandringsgrunn 1. januar 2012

<https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvgrunn/aar/2012-08-30>

SSB tabell 06969: Brukarar av pleie- og omsorgstenester

<https://www.ssb.no/statistikkbanken/SelectVarVal/Define.asp?MainTable=IPLOShjemInstTj&KortNavnWeb=pleie&PLanguage=0&checked=true>

SSB tabell 07459: Folkemengde

<https://www.ssb.no/statistikkbanken/SelectVarVal/Define.asp?MainTable=NY3026&KortNavnWeb=folkemengde&PLanguage=0&checked=true>

SSB tabell 10213: Befolkningsframskrivninger

<https://www.ssb.no/statistikkbanken/SelectVarVal/Define.asp?MainTable=FolkFramT2&KortNavnWeb=folkfram&PLanguage=0&checked=true>

8 Vedlegg

Vedlegg 1

Kriterier for tildeling av kommunal bustad i Volda kommune

Kommunen har utarbeida kriteria som vert lagt til grunn for behandling av søknad og tildeling av kommunal gjennomgangsbustad

Målgruppe

Dei kommunale gjennomgangsbustadane skal prioriterast til vanskelegstilte på bustadmarknaden og til busetjing av nykomne flyktningar. Vanskelegstilte er i denne samanheng definert som flyktningar ved 1. gongs etablering i kommunen, funksjonshemma, menneske med psykisk helseproblem, menneske med rusproblem, sosialt og økonomisk vanskelegstilte. Andre kan ha høve til å leige kommunal gjennomgangsbustad i særlege tilhøve.

Kvalifiseringskrav

Søkjar må vere over 18 år. Dersom søkjar er under 18 år skal tildeling skje i samråd med verje og hjelpeapparat. Søkjar skal som hovudregel ha vore folkeregistrert i Volda kommune i 2 år, eller ha ei anna nær tilknytning til kommunen. Unntak er flyktningar som Volda kommune har avtale med staten om busetjing for, og ansvar for å framskaffe bustad til.

Formålet med kommunale bustadar er at det skal vere eit virkemiddel for å hjelpe vanskelegstilte på bustadmarknaden, og er som regel eit tidsavgrensa hjelpetiltak. Det er forventa at søkjar meistarar ein busituasjon og dei pliktene som er knytt til den, eventuelt ved å ta imot ulike hjelpetiltak. Dersom søkjar ikkje ynskjer å ta imot helse- og omsorgstenester som er rekna som naudsynte for å meistre ein busituasjon, kan søknaden bli avslått.

Tildeling/prioritering

Tildeling av bustad blir gjort utifrå ei samla vurdering og utifrå dei kriterier som ligg til grunn. Ved prioriteringa skal det leggjast vekt på dei kvalifiserte søkjarane sine behov, og kva type bustader som er ledig. Søkjarar som etter ei samla vurdering har mest påtrengande bustad og/ eller teneste behov, skal prioriterast.

Leigetida for ein kommunal bustad blir sett opp i ei tidsbestemt leigekontrakt for 3 år etter § 9-3 i husleigelova. Søknad om fornying av leiekontrakt skal vurderast etter dei gjeldande kriteria, og må søkjast om i god tid før kontrakten går ut. Søkjarar med varig behov for bustad kan etter dei gjeldande kriteria få tildelt ein bustad over denne tida. Dette gjeld for personar over 60 år og andre vanskelegstilte som ikkje har moglegheit for å skaffe seg bustad.

Rådgeving og bustadfinansiering

Etter eitt år i kommunal bustad, vil ein få tilbod om samtale og rådgeving i forhold til kjøp av eigen bustad eller leige av bustad på det private marknad. Kommunen si ordning med startlån og butilskot vil bli vektlagt.

Sakshandsamingstid

Søknadar vert handsama ein gong i månaden i tildelingsmøte. All dokumentasjon og andre opplysningar må ligge ved søknaden.

Avslag og klage

Avslag på søknad om kommunal bustad og avslag på fornying av leigekontrakt skal vere skriftleg grunngjeve med opplysning om klageadgang, klagefrist og adressat for klage, jf. Forvaltningslova § 28. Om ein søkjar avslår tilbodet om bustad, vil søkjaren bli vurdert som uaktuell for tildeling av kommunal bustad.

Vedlegg 2

BEBUARAVTALE I KOMMUNAL GJENNOMGANGSBUSTAD

Føremål:

Føremålet er å gi eit stabilt bu og teneste tilbod. Gjennom denne avtalen vil vi sikre eit godt bumiljø og oppfylging i bustaden utifrå individuelle behov.

Oppfylging:

Bebuar forpliktar seg gjennom denne avtalen å ta i mot individuelt tilpassa oppfylging frå kommunen. Denne oppfylginga avtalast mellom tildelingskontoret og eigedomsavdelinga.

Ordensreglar:

1. Ein representant for kommunen skal sjå over husværet ved utflytting.
2. Leigar må ikkje installere naglefaste ting utan godkjenning frå kommunen.
3. Leigar må ikkje sette skruar eller spikrar inn i veggjar eller tak. Til å henge opp bilete eller ting på veggane må det nyttast X- krokar eller tråd ned frå taklista.
4. Leigar har ikkje høve til å opparbeide hage.
5. Leigar må nytte parkeringsplass som vert tilvist av kommunen.
6. Leigar skal sjølv syte for nødvendig plenklipping, snømoking og sandstrøing. Leigar har ansvar for å skaffe og sette opp eiga postkasse.
7. Leigarar av husvære med felles inngang må seg imellom bli samde om vask av vindfang og fellesrom.
8. Det er ikkje lov å røykje inne.
9. Ved tap av nøkkel vert ny utlevert ved betaling av kostnad for framskaffing av dette.
10. Trapperom og gangar skal til ei kvar tid vere ryddige og reine, dette gjeld uteområdet og. Barnevogner, ski, kjelkar, sykklar og andre ting må ikkje plasserast ved inngang eller felles vindfang slik at det sjenerer andre. Balkongar, vindu og gangar må ikkje brukast til resting av gulvtepper eller sengetøy slik at det er til ulempe for andre leigebuarar.
11. Det skal vere stille mellom klokka 23.00 og 07.00. Reperasjon og vedlikehald i bustaden som medfører støy, må ikkje utførast på helge- og høgtidsdagar, eller mellom klokka 22.00 og 07.00 på kvardagar. Musikkanlegg, TV og radioar må dempast så ein ikkje uroar andre.
12. For å hindre fukt og fuktskadar må leigetakar sørge for at luftventilar alltid er opne. Der dette ikkje finnes, eller dette ikkje er tilstrekkelig, må leigetakar sørge for god utlufting gjennom vindauge. **Anbefalar kjøp av luftavfuktar ved innflytting.**
13. Søppel skal leggst i søppeldunkane og skal vere innpakka. Viktig å sortere søppel rett.
14. Det er ikkje tillate med husdyr.
15. Klager på bu- miljøproblem må meldast skriftleg til Volda kommune v/ sektor Helse og omsorg, tildelingskontoret.

Reglar for HMS, innkludert brannvern i bustaden din:

1. I forhold til rutinar om helse, miljø og sikkerheit inkludert brannvern, forpliktar leigetakar til å samarbeide med kommunen på avtalte periodiske HMS rundar.
2. Farlege gjenstandar som knivar, spisse reiskap skal oppbevarast på eigen stad.

3. Bebuar må forhindre at der er innbu eller anna som ligg i nærleiken av kjelder der det kan oppstå varmeutvikling eller brann. Bebuar må passe på at kokeplater, levande lys brukast på en forsvarleg måte.
4. Bebuar må sørge for at det elektriske anlegget er intakt.

Kommunen har mynde til å låse seg inn i bustaden i fylgjande tilfelle:

- Ved bekymring for liv og helse.
- Ved uro og bråk.
- Når politiet har ransakings- eller pågripelseordre og bebuar ikkje opnar.
- Ved mistanke om at det oppheld seg uynskte personar i bustaden.
- Når bebuar ikkje opnar ved dei avtalte HMS- rundane.
- Etter individuelle avtaler.
- Når barnevernet må ha tilgang til bustad og bebuar ikkje opnar.

Ved brot på ordensreglar eller HMS- reglar:

Det vert gitt åtvaring i fylgjande tilfelle:

- Reiskap og gjenstandar som ligg framme og verkar truande.
- Nyttar rusmiddel i fellesareal eller uteareal.
- Gjentatte episoder med bråk og uro, særskilt etter kl 2300.

Volda kommune vil vurdere oppseiing ved:

- Manglande betaling for husleige på bustaden.
- Ved alvorlige eller gjentekne brot på ordensreglane og/eller HMS reglane.

Erstatningsansvar:

Ved hærverk i bustaden eller fellesareal, må ein regne med at det vert politimeldt og sendt krav om erstatning frå Volda kommune. Ved forsøpling som medfører rydding av kommunen, vert den enkelte bebuar fakturert for dette arbeidet.

Forsikring:

Leigar er sjølv ansvarleg for å teikne innbuforsikring.

Ved utflytting frå bustaden:

Eigendelar som vert ståande att vert kasta og leigar vert fakturert for dette. Leigar har ansvar for å levere bustaden tilbake i same stand som ved innflytting. Det vil seie rydda, reingjort og total nedvask av bustaden. Det vert gjort synfaring av representantar frå kommunen i etterkant, og ved manglande nedvask vert det sendt faktura.

Underteikna er innforstått med kva denne avtalen inneber av forpliktingar. Leigetakar er innforstått med at manglande samarbeid over tid kan få konsekvensar for leigeforholdet i kommunen.

Vedlegg 3, Kartlegging

Det var delt inn i 10 målgrupper: Flyktning 1.gongs etablert (8), flyktning 2.gongs etablert (1), funksjonshemma (2), utviklingshemma (5), psykisk sjuk (6), rus (15), sosialt vanskelegstilt (5), anna funksjonshemming (2), økonomisk vanskelegstilt (5) og rus/psykisk sjuk (5).

Tabell 1, Målgrupper

År	Flyktn. 1.etabl	Flyktn. 2.etabl	Funksj.h	Utvikl.h	Psyk. lidingar	Rus	Sosiale vanskar	Andre Fuksj.h	Økonomi	Rop	SUM
2003	15		17	7	10	4	6	2	3		64
2009	8	1	2	5	6	15	5	2	5	5	54
2015	11	1	1	1	4	6	1	1	4	6	36

Tabell 2, noverande buforhold

	Flyktn. 1.etabl	Flyktn 2.etabl.	Funksj. hemma	Utvikl. Hemma.	Psyk. liding	Rus	Sosiale vanskar	Anna funksjh.	Økon. vansk	ROP	SUM
Har ingen bustad-Problem.					1						1
Utan eigd eller leigd bustad.	5			1	1	3			3	1	14
Står i fare for å miste bustad.		1					1			3	5
Uegna.	6		1		2	3		1	1	2	16
Behovet opphørt											0
SUM	11	1	1	1	4	6	1	1	4	6	36

Tabell 3, Tilrådde tiltak

Tilrådde tiltak i noverande bustad	Flyktn. 1.etabl	Flyktn 2.etabl.	Funksj. hemma	Utvikl. Hemma.	Psyk. liding	Rus	Sosiale vanskar	Anna funksjh.	Økon. vansk	ROP	SUM
Tilpassing av bustad			1		1	1		1			4
Fornyng av kontrakt		1									1
Økonomisk hjelp	1					3	1		3	1	9
Personleg hjelp											0
Praktisk bistand										5	5
Burettleing	10			1	3	2			1		17
Sum	11	1	1	1	4	6	1	1	4	6	36
Anbefaler annan bustad	Flyktn. 1.etabl	Flyktn 2.etabl.	Funksj. hemma	Utvikl. Hemma.	Psyk. liding	Rus	Sosiale vanskar	Anna funksjh.	Økon. vansk	ROP	SUM
Ordinær bustad utan oppfølging	11				2	4		1	3		21
Ordinær bustad med oppfølging			1	1	1	1			1	1	6
Samlokalisert bustad utan oppfølging											0
Samlokalisert bustad med oppfølging					1	1				5	7
SUM	11	0	1	1	4	6	0	1	4	6	34

Gjennomførte tiltak

3.3.4.1 Flyktningar, 1 gangs etablert

3 familiar har fått tildelt større kommunal bustad, to har fått depositumsgaranti ved NAV og to har fått innvilga statleg bustøtte.

3.3.4.2 Flyktningar, 2 gangs etablert

1 brukar har fått fornya kontrakt i kommunal gjennomgangsbustad,

3.3.4.3 Funksjonshemma

1 brukar har fått fornya kontrakt i kommunal gjennomgangsbustad med praktisk bisyand og tilpassing av bustad til universal utforming.

3.3.4.4 Utviklingshemma

Ingen gjennomførte tiltak

3.3.4.5 Psykisk liding

Fire brukarar har fått tildelt praktisk bistand, to har fått statleg bustøtte og supplerande sosialhjelp, ei har fått depositumsgaranti med NAV. Ein har fått tilpassing av bustad.

3.3.4.6 Rus

Seks har fått praktisk bistand, ein har fått depositumsgaranti og supplerande sosialhjelp

3.3.4.7 Sosiale vanskar

Ein har fått kommunal bustøtte og supplerande sosialhjelp.

3.3.4.8 Anna funksjonshemming

Ein har fått personleg hjelp og depositumsgaranti frå NAV.

3.3.4.9 Økonomisk vanskeligstilte

To har fått praktisk bistand. Ein familie har fått innvilga startlån.

3.3.4.10 ROP

Seks har fått praktisk bistand og tre har fått supplerande sosialhjelp, fem har fått depositumsgaranti og tre har fått statleg bustøtte og ein har fått fornya kontrakt i privat bustad.

Vedlegg 4, Oversikt over utbetalte økonomiske verkemiddel

Volda kommune, 2009 - 2015						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Startlån						
Overførte midlar	kr 2 587 536	kr 3 987 536	kr 2 725 536	kr 6 345 536	kr 10 707 203	kr 6 477 878
Utbetalt frå Husbanken	kr 7 000 000	kr 7 000 000	kr 14 000 000	kr 11 618 292	kr 5 500 000	kr 4 000 000
Totalt til vidaretildeling	kr 9 587 536	kr 10 987 536	kr 16 725 536	kr 17 963 828	kr 16 207 203	kr 10 477 878
Innvilga	9	19	22	19	16	
Totalt utbetalt	kr 5 600 000	kr 8 262 000	kr 10 380 000	kr 7 256 625	kr 9 729 325	kr 4 647 775
Gj.snittleg beløp	kr 622 222	kr 434 842	kr 471 818	kr 381 928	kr 608 083	
Aktive førehandsgodkjenningar	kr 0	kr 0	kr 1 560 000	kr 7 730 000	kr 500 000	kr 2 400 000
Vedteke, ikkje utbetalt	kr 1 245 000	kr 2 700 000	kr 2 850 000	kr 2 625 000	kr 460 000	kr 2 600 000
Ikkje utbetalte midlar	kr 3 987 536	kr 2 725 536	kr 6 345 536	kr 10 707 203	kr 6 477 878	kr 5 830 103
Tilskot til tilpasning						
Overførte midlar	kr 55 000	kr 15 000	kr 0	kr 10 000	kr 210 000	kr 195 063
Utbetalt frå Husbanken	kr 150 000	kr 25 000	kr 50 000	kr 200 000	kr 0	
Totalt til vidaretildeling	kr 205 000	kr 40 000	kr 50 000	kr 210 000	kr 210 000	kr 195 063
Innvilga	6	1	1	0	1	3
Totalt utbetalt	kr 190 000	kr 40 000	kr 40 000	kr 0	kr 14 937	kr 120 000
Gj.snittleg beløp	kr 31 667	kr 40 000	kr 40 000	kr 0	kr 14 937	kr 40 000
Aktive førehandsgodkjenningar	kr 0	kr 0	kr 0	kr 0	kr 40 000	0
Vedteke, ikkje utbetalt	kr 110 000	kr 0	kr 0	kr 0	kr 40 000	0
Ikkje utbetalte midlar	kr 15 000	kr 0	kr 10 000	kr 210 000	kr 195 063	kr 75 063
Tilskot til etablering *						
Overførte midlar	kr 473 540	kr 673 540	kr 208 540	kr 208 540	kr 408 540	kr 608 540
Utbetalt frå Husbanken	kr 200 000	-kr 25 000	kr 250 000	kr 200 000	kr 300 000	kr 200 000
Totalt til vidaretildeling	kr 673 540	kr 648 540	kr 458 540	kr 408 540	kr 708 540	kr 808 540
Innvilga	0	2	2	0	3	2

Vedlegg 5 Rapport «Å koordinere det fragmenterte»